

Пловдив, тел. (032) 307050, 0888-640825,
e-mail: office@edis-bg.com, www.edis-bg.com

ЕДИС-АСО 5

ИНТЕГРИРАНА СЧЕТОВОДНА СИСТЕМА

РЪКОВОДСТВО ЗА АДМИНИСТРАТОРА

Пловдив, ноември 2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ФУНКЦИОНАЛНО ОПИСАНИЕ.....	3
2. ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА И ОПЕРАЦИОННА СИСТЕМА.....	3
3. НАСТРОЙКА НА WINDOWS.....	3
4. ИНСТАЛИРАНЕ И КОНФИГУРИРАНЕ НА СИСТЕМАТА.....	16
5. УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМАТА.....	36
6. РЪКОВОДСТВО ЗА АДМИНИСТРАТОРА.....	38
6.2.1. СИСТЕМНА ПОДДРЪЖКА НА БАЗАТА ДАННИ.....	39
6.2.2. ПРОЦЕДУРИ ЗА АНАЛИЗ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ.....	40
6.2.3. ФУНКЦИОНАЛНА ПОДДРЪЖКА НА БАЗАТА ДАННИ.....	43
7. КОНВЕРТИРАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ ОТ ЕДИС-АСО 2.0/2.5/3.x КЪМ ЕДИС-АСО 5.x.....	45
7.1 КОНВЕРТИРАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ ОТ ЕДИС-АСО 2.0/2.5.....	45
7.2 КОНВЕРТИРАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ ОТ ЕДИС-АСО 3.x.....	45
8. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ.....	47

1. ФУНКЦИОНАЛНО ОПИСАНИЕ

ЕДИС-АСО 5 е интегрирана счетоводна система за работа под **Windows XP/Vista/Windows 7/Windows 8** и в локални мрежи със сървъри под **Windows** и **Linux**. Предлага богата аналитичност на сметкоплана и промяна на неговата структура по всяко време.

Съхранява всички счетоводни документи в рамките на произволен брой години. Позволява работа в два паралелни отчетни периода.

Всеки документ може да бъде многократно коригиран, изтриван, прехвърлян от един месец в друг. Предвидена е опция за ограничаване на тази възможност при желание от потребителя.

Предоставя всички стандартни счетоводни справки и отчети за произволни периоди от време: хронологични и аналитични ведомости, оборотна ведомост, главна книга, журнал на сметка, отчет за приходите и разходите, баланс, паричен поток и отчет за собствения капитал. В системата е включен генератор за подготвяне на специфични отчети за нуждите на управлението и маркетинга.

Следи валута, стоки, материали, продукцията по натура, разчети с контрагенти в лева и валута, преценка на валута и валутни задължения.

Предоставя дневници, справка-декларация и дискети по ДДС.

ЕДИС-АСО 5 включва издаване на фактури. Позволява експорт на справки и отчети към Excel и Word, както и възможност за печат под DOS и Windows.

Реализира импорт/експорт от и към други системи, както и директна връзка от програмните продукти ЕДИС-Комерс - управление на търговска дейност и ЕДИС-Актив – отчитане на дълготрайните активи.

Реализирани са пароли за защита на данните, права на достъп до определени функции на системата, средства за диагностика, анализ и възстановяване на базата след аварийни ситуации. Предоставени са средства за ограничаване на достъпа и възможностите за корекции на данни във вече отчетени периоди.

2. ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА И ОПЕРАЦИОННА СИСТЕМА

МИНИМАЛНИ ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

- Процесор, оперативна и графична памет, отговарящи на изискванията на използваната операционна
- монитор с минимална резолюция 1024x600 пиксела (цвет 32-бита);
- принтер с подходящи драйвери за използваната версия на Windows.

ОПЕРАЦИОННИ СИСТЕМИ

Microsoft Windows XP/Vista/Windows 7/Windows 8

3. НАСТРОЙКА НА WINDOWS

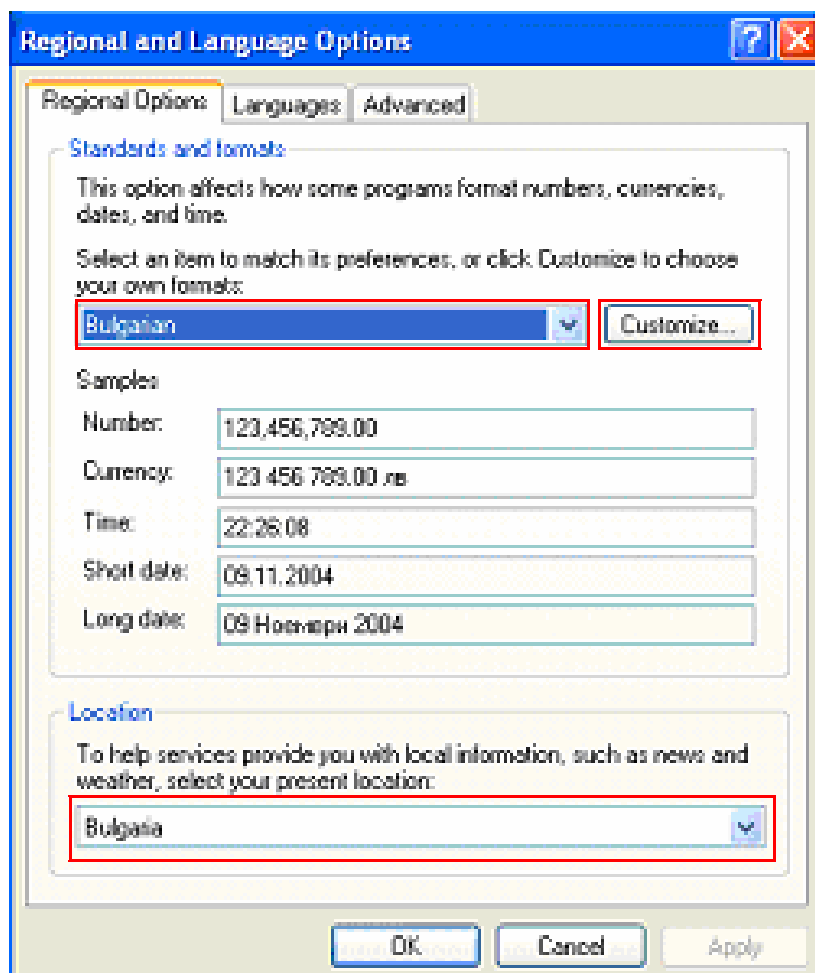
В следващия раздел са описани настройките на MS WINDOWS, които са необходими за правилното функциониране на системата.

С разделителя “/” е зададен пътя за достигане до необходимите екрани с параметри, а в черен шрифт са зададени значенията, които трябва да бъдат установени. Например, следващия ред трябва да се приеме по следния начин:

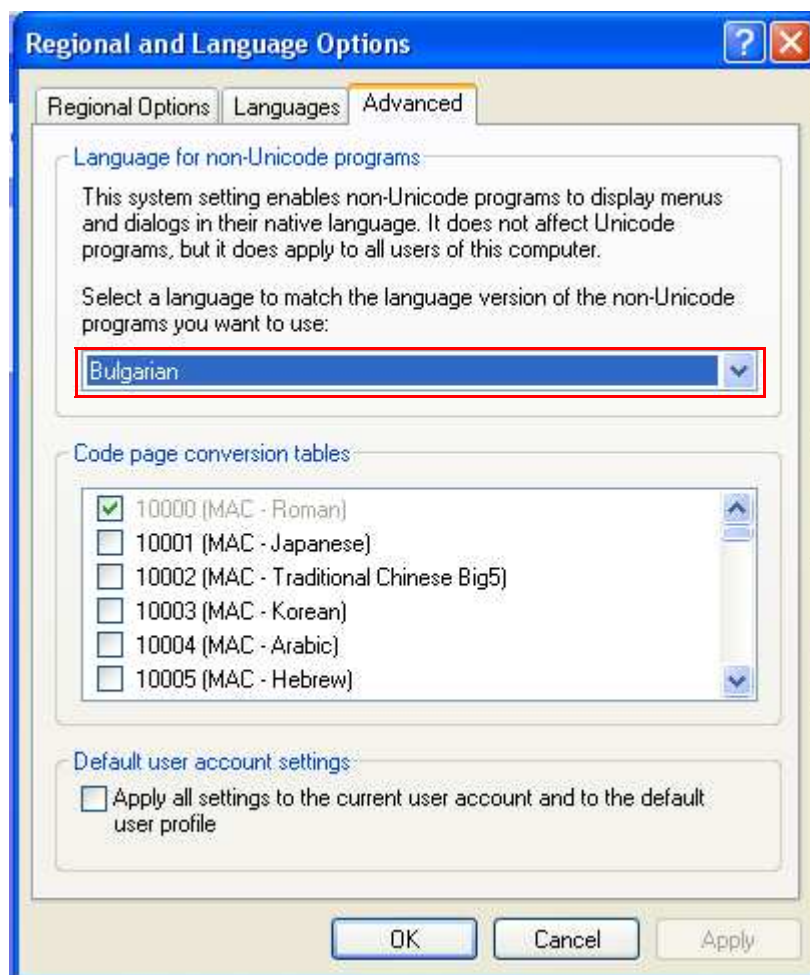
Start/Settings/Control Panel/Regional Settings

3.1. НАСТРОЙКА ЗА WINDOWS XP.

Натиснете бутон **Start**, изберете меню **Settings**, след това влезте в прозореца на **Control Panel**. От него изберете **Regional and Language Options** (фиг.3-1). Обърнете внимание, че разделите **Standards and formats** и **Location** трябва да са настроени на: **Bulgarian** и **Bulgaria**, в раздела **Advanced** настройката на езика също трябва да бъде **Bulgarian** (фиг. 3-2). При друга настройка ще имате проблеми с кирилизацията на системата.

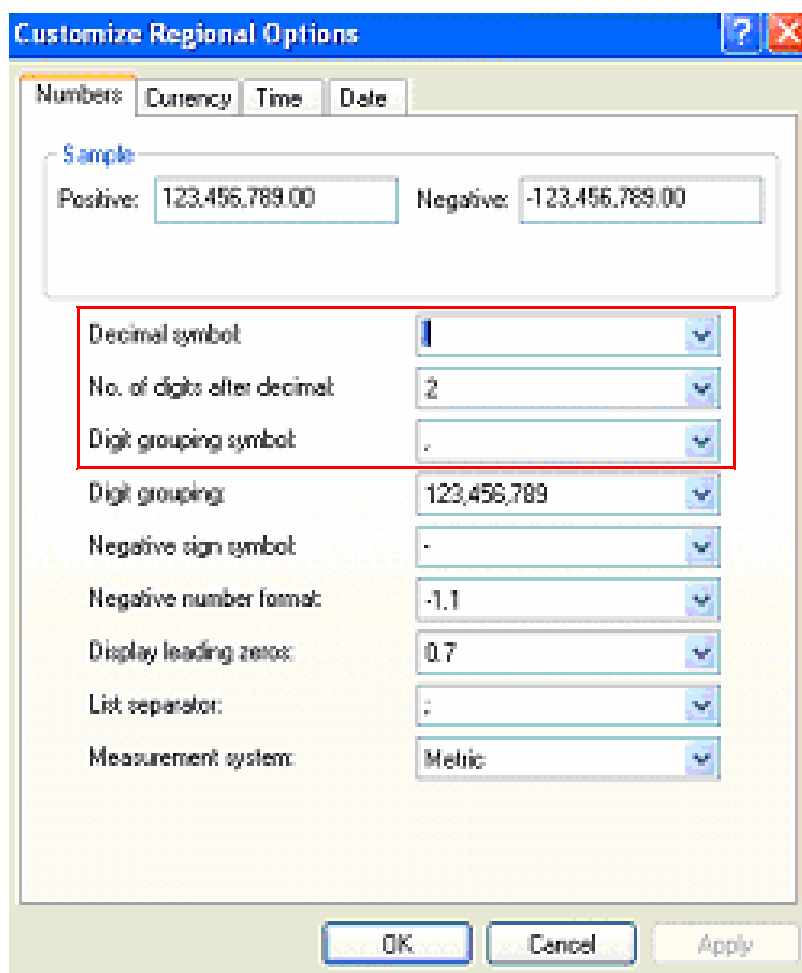

фиг. 3-1

фиг. 3-2

Следват екраните на Tab-контролите по реда, в който се появяват в прозореца на **Regional and Language Options** и промените, които трябва да се направят в отделните полета от тях. Тези полета, които не са посочени могат да останат непроменени. Натиснете бутон **Customize** (фиг.3-1), ще се появи екран показана на фиг. 3-3:

фиг. 3-3

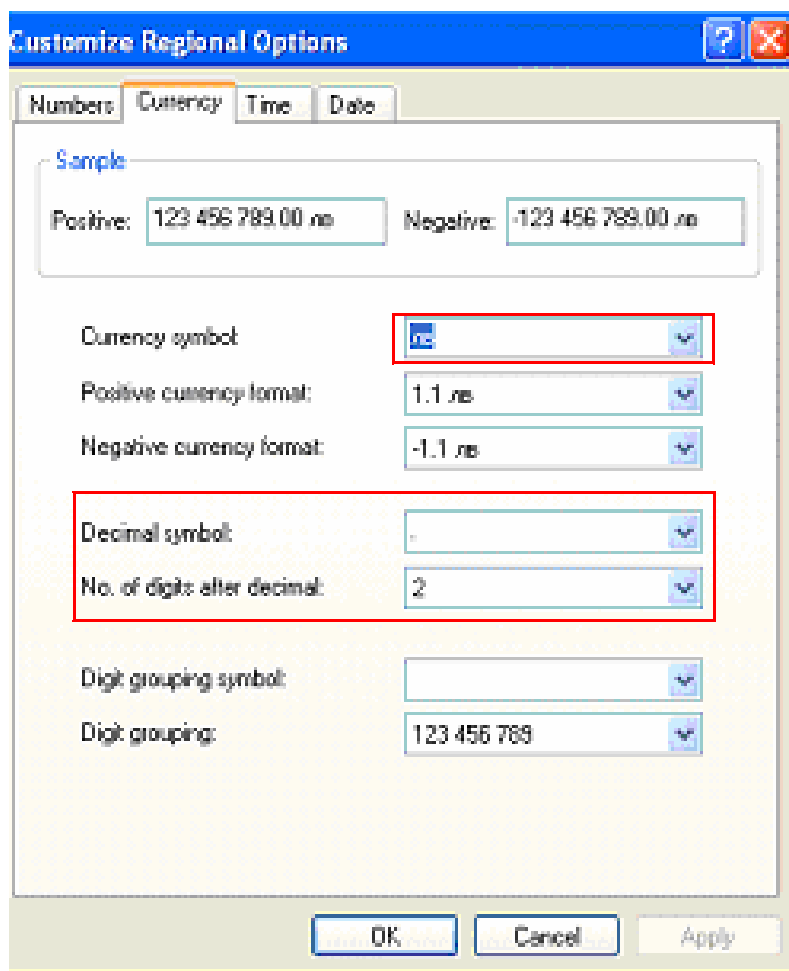
Въведете следните значения (фиг.3-3):

- Decimal symbol: . (**точка**)
- No. of digits after decimal: **2**
- Digit grouping symbol: , (**запетая**) или **space** (**интервал**)

Преминете на страницата *Currency* (фиг. 3-4)

Въведете:

- Currency symbol: **лв.**
- Decimal symbol: . (**точка**)
- No. of digits after decimal: **2**
- Digit grouping symbol: (**празно**)

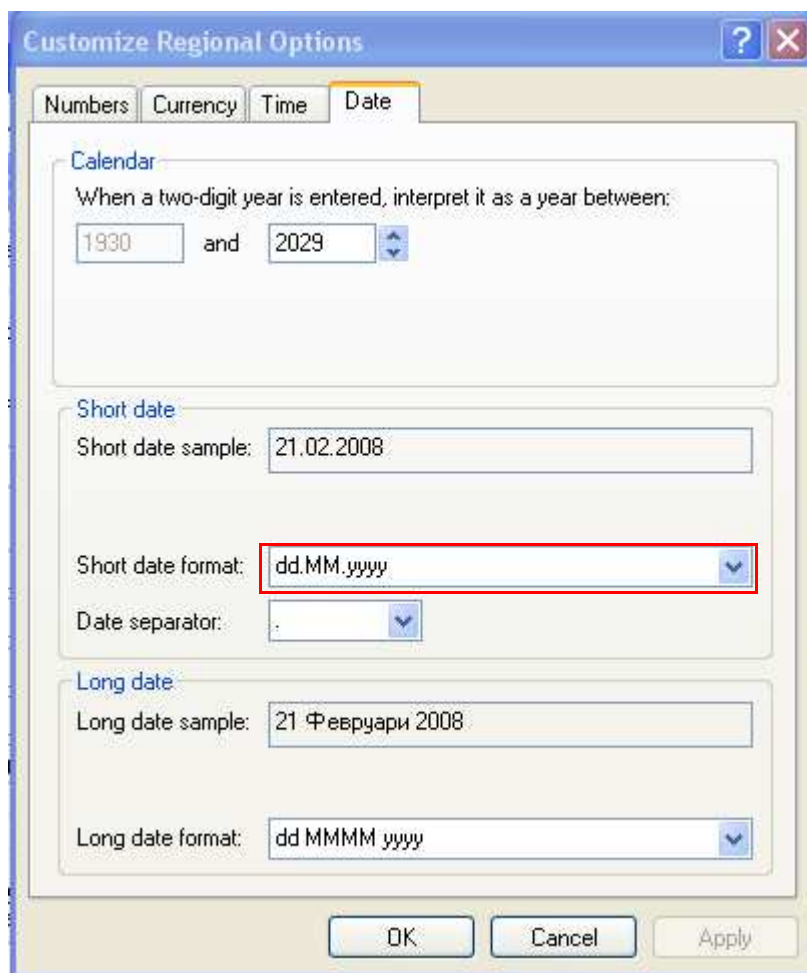

фиг. 3-4

Преминете на страницата **Date** (фиг. 3-5)

Въведете за **Short Date Format: dd.MM.yyyy**

Можете да изберете подходящия формат и от падащия списък като изтриете всички символи след YYYY.

фиг. 3-5

3.2. НАСТРОЙКА ЗА WINDOWS VISTA.

Натиснете бутон *Start*, изберете меню *Control Panel (Контролен панел)*, изберете *Clock, Language, and Region (Часовник, език и регион)*, след това *Regional and Language Option (Регионални и езикови настройки)*. Ще се появи екрана на фиг. 3-6. В полето *Current format (Текущ формат)* трябва да е установено **Bulgarian (Bulgaria) – Български (България)**. На страницата *Location (Местоположение)* също трябва да е установено: **Bulgaria (България)**. Натиснете бутон *Customize this format (Потребителски настройки)*. Следващите настройки за *Number (Числа)*, *Currency (Валута)* и *Date (Дата)* са аналогични на тези описани в настройката на Windows XP. Има само известни терминологични различия.

За *Number (Числа)* въведете следните значения:

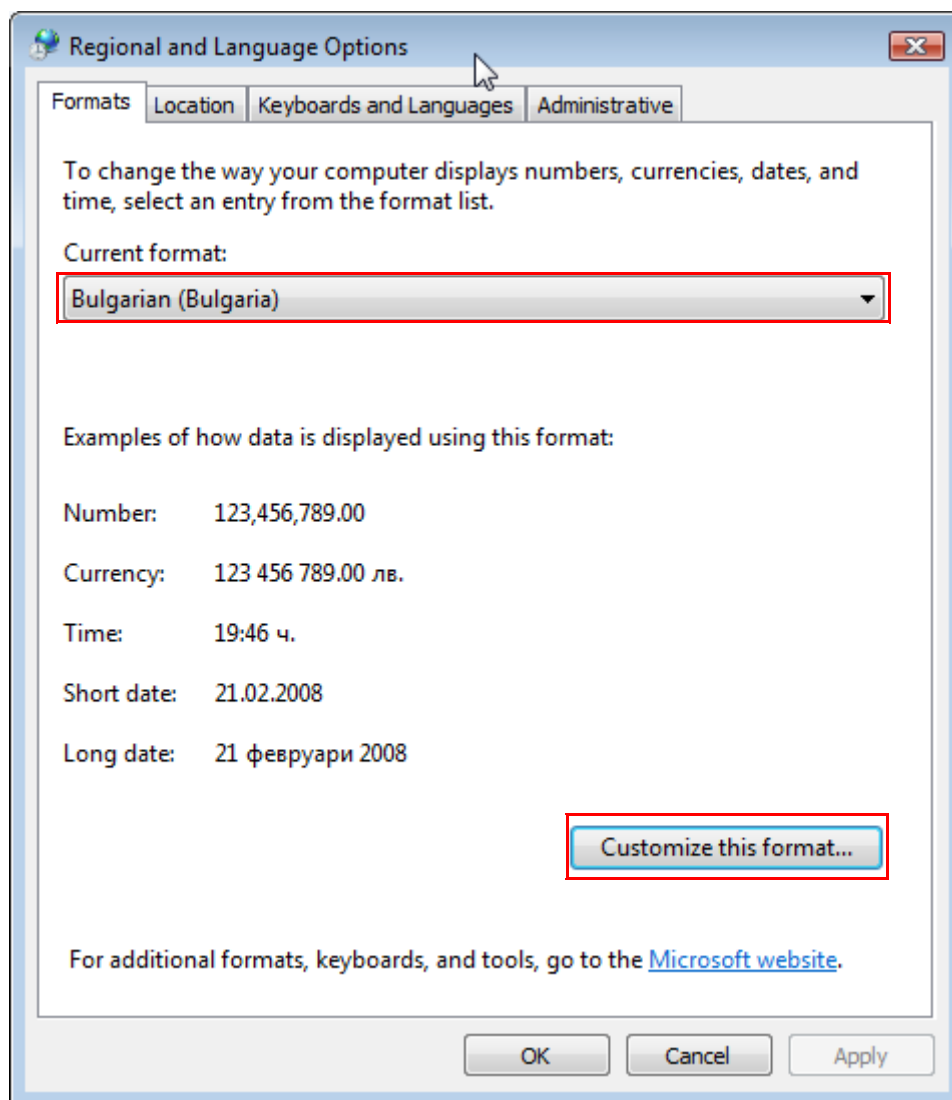
- Decimal symbol (Десетичен знак): **.** (**точка**)
- No. of digits after decimal (Брой на знаците след десетичния знак): **2**
- Digit grouping symbol (Символ за групиране на цифрите): **,** (**запетая**) или **space (интервал)**

За страницата *Currency (Валута)* въведете:

- Currency symbol (Символ за валута): **лв.**
- Decimal symbol (Десетичен знак): **.** (**точка**)
- No. of digits after decimal (Брой на цифрите след десетичния знак): **2**
- Digit grouping symbol (Символ за групиране на цифрите): (**празно**)

За страницата *Date(Дата)* в полето *Short Date (Кратък формат)*: **dd.MM.yyyy (дд.ММ.гггг)**

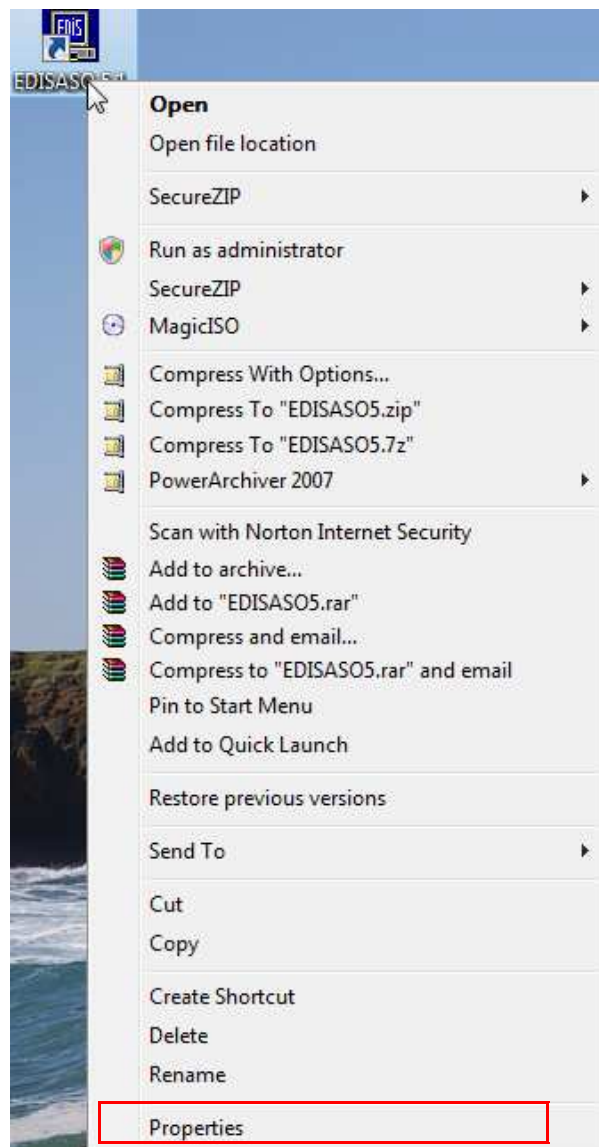
Можете да изберете подходящия формат и от падащия списък като изтриете всички символи след **„yyyy (гггг)“**.

фиг. 3-6

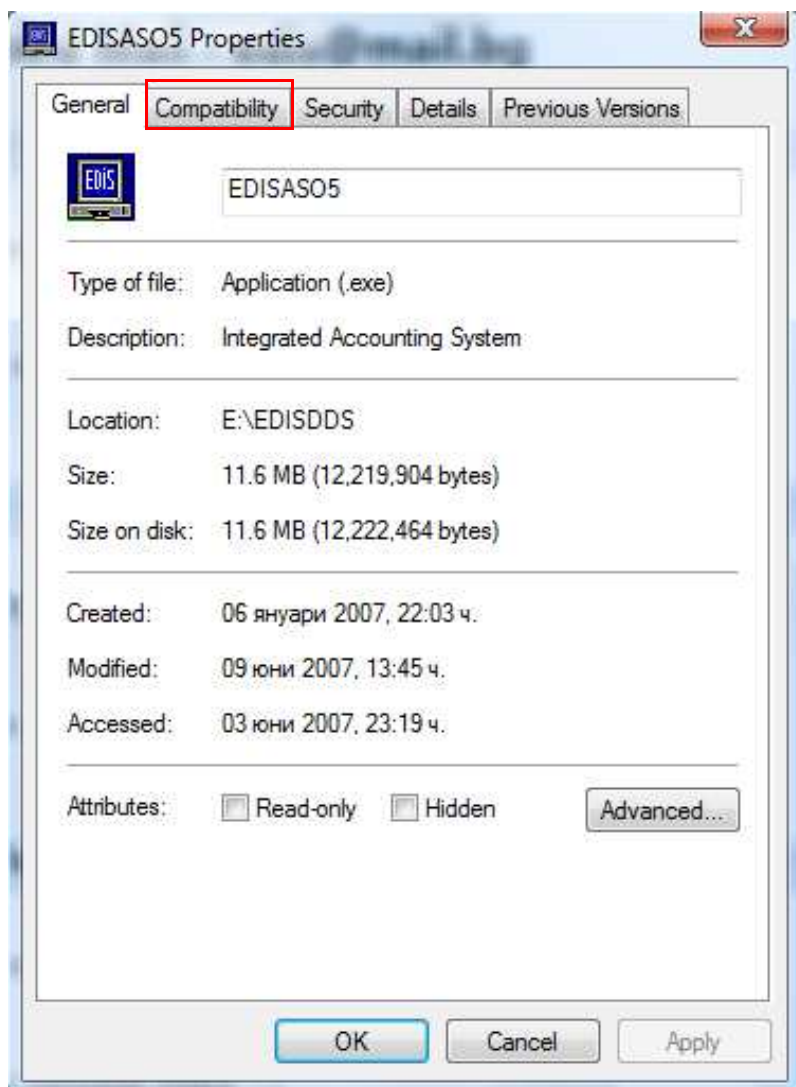
ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВМЕСТИМОСТ НА ЕДИС-АСО 5 С WINDOWS VISTA.

1. Щракнете с десния бутон на мишката върху иконата на ЕДИС-АСО 5 и активирайте менюто *Properties* (фиг. 3-7) .

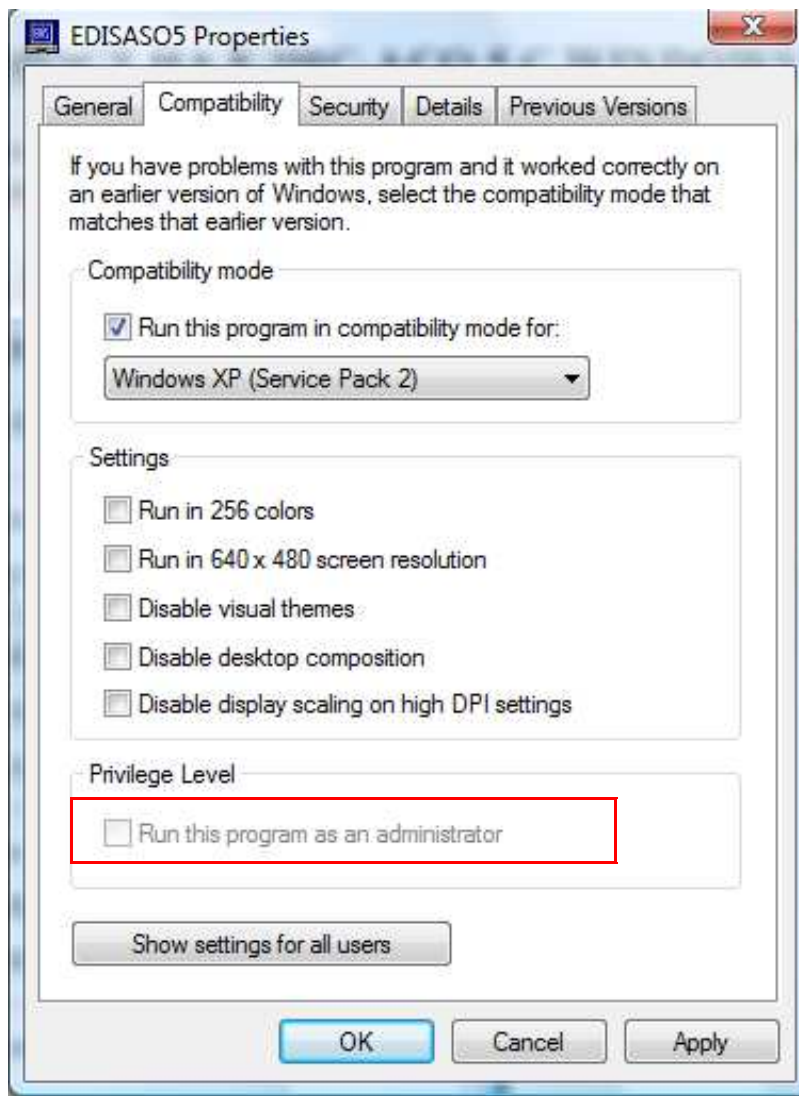
фиг 3-7

2. Ще се появи следния екрана на фиг.3-8. Преминете на страницата *Compatibility*.

фиг 3-8

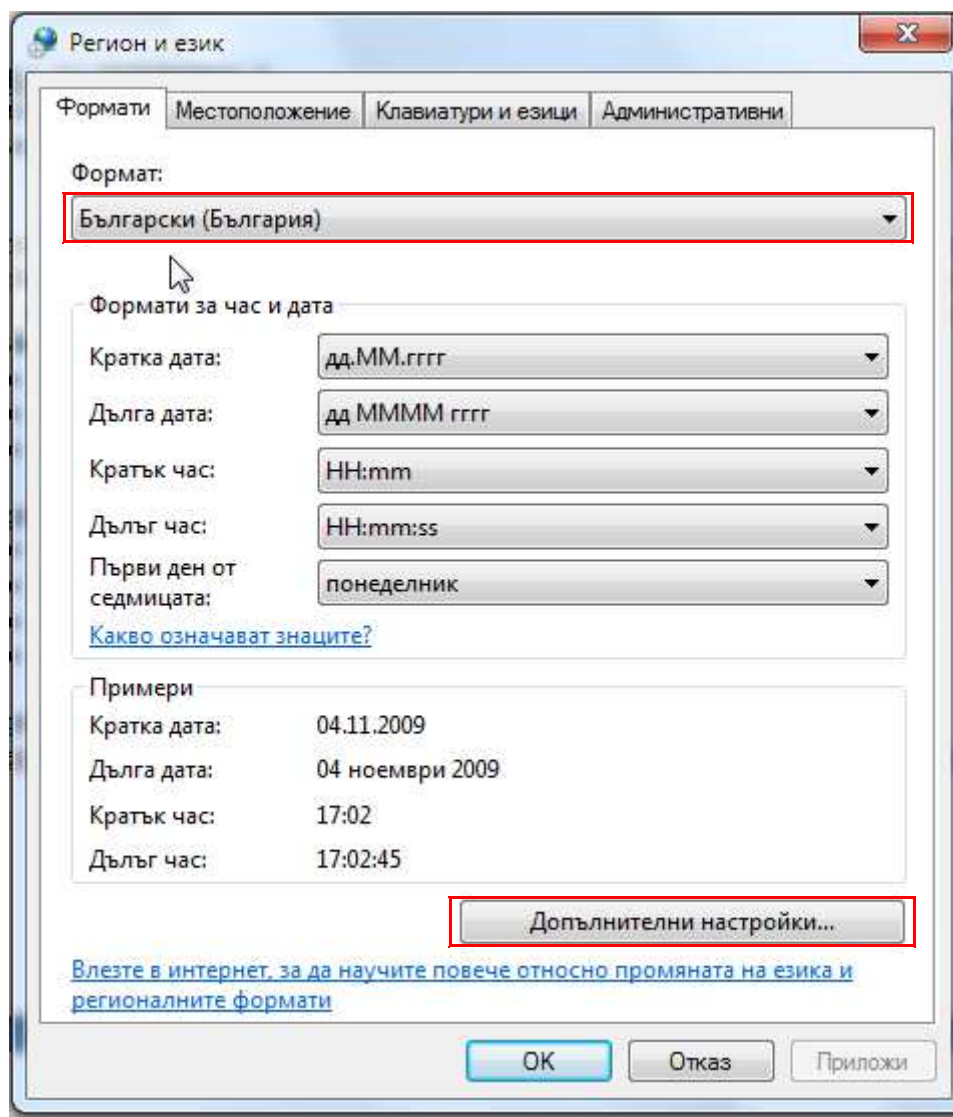
3. Поставете отметка на ***“Run this program as Administrator”*** (фиг.3-9).

фиг 3-9

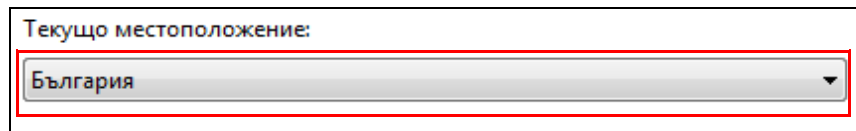
3.3. НАСТРОЙКА ЗА WINDOWS 7.

Натиснете бутон *Start (Старт)*, изберете меню *Control Panel (Контролен панел)*, изберете *Clock, Language, and Region (Часовник, език и регион)*, след това *Regional and Language (Регион и език)*. Ще се появи екрана на фиг. 3-10:

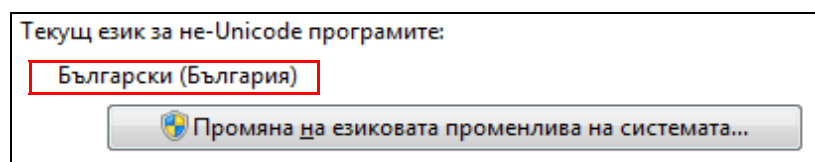
Фиг. 3-10

В полето *Format (Формат)* трябва да е установено **Bulgarian (Bulgaria) / Български (България)**. На страницата *Location (Местоположение)* в полето *Current Location (Текущо местоположение)* също трябва да е установено: **Bulgaria (България)** – Фиг.3-11

Фиг.3-11

На страницата *Administrative (Административни)* задайте в полето *Current language for non-Unicode programs (Текущ език за не-Unicode програмите): Bulgarian (Bulgaria) – Български (България)*: фиг. 3-12

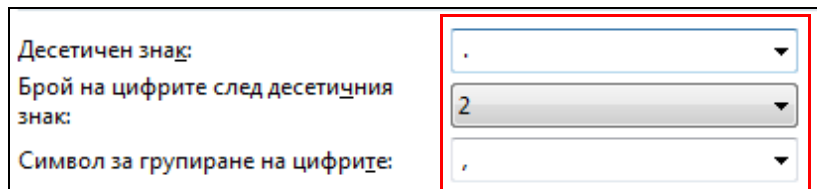
фиг.3.12

От страницата *Formats (Формати)* натиснете бутон *Additional settings (Допълнителни настройки)*.

Следващите настройки за *Number, Currency и Date (Числа, валута и дата)* са аналогични на тези описани в настройката на Windows Vista. Има само известни терминологични различия.

За *Numbers (Числа)* въведете следните значения (фиг.3.13):

- Decimal symbol (Десетичен знак): **.** (точка)
- No. of digits after decimal (Брой на цифрите след десетичния знак) : **2**
- Digit grouping symbol (Символ за групиране на цифрите): **,** (запетая) или **space (интервал)**

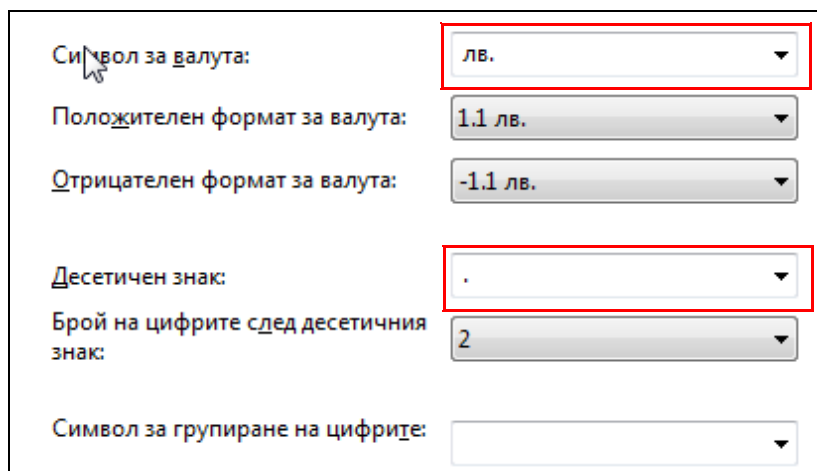

Десетичен знак:	.
Брой на цифрите след десетичния знак:	2
Символ за групиране на цифрите:	,

Фиг.3.13

За страницата *Currency (Валута)* въведете (фиг.3-14):

- Currency symbol (Символ за валута): **лв.**
- Decimal symbol (Десетичен знак): **.** (точка)
- No. of digits after decimal (Брой на цифрите след десетичния знак): **2**
- Digit grouping symbol (Символ за групиране на цифрите): **(празно)**

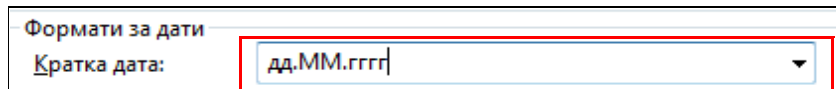

Символ за валута:	лв.
Положителен формат за валута:	1.1 лв.
Отрицателен формат за валута:	-1.1 лв.
Десетичен знак:	.
Брой на цифрите след десетичния знак:	2
Символ за групиране на цифрите:	

фиг.3-14

За страницата *Date (Дата)* в полето *Short Date (Кратка дата)* изберете от падащото меню:

dd.MM.yyyy 'г.' (дд.ММ.гггг 'г.') и след това изтрийте всички символи след „yyyy (гггг)” така, че в полето да остане: „dd.MM.yyyy (dd.MM.yyyy)” – фиг.3-15:

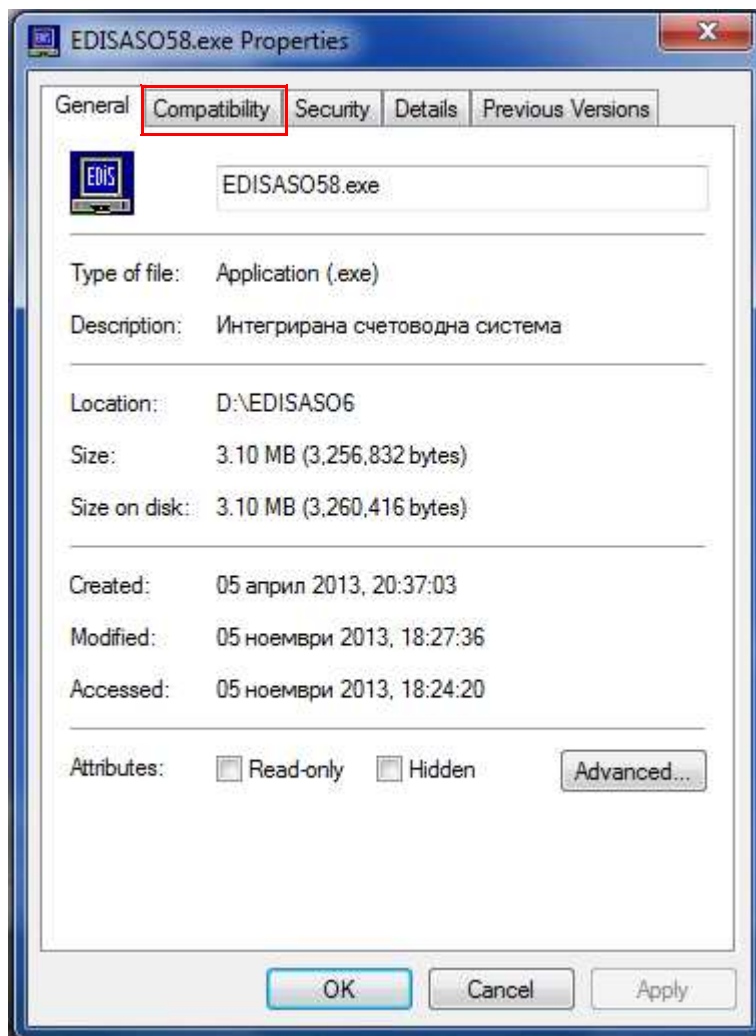

Формати за дати	
Кратка дата:	дд.ММ.гггг

фиг.3-15

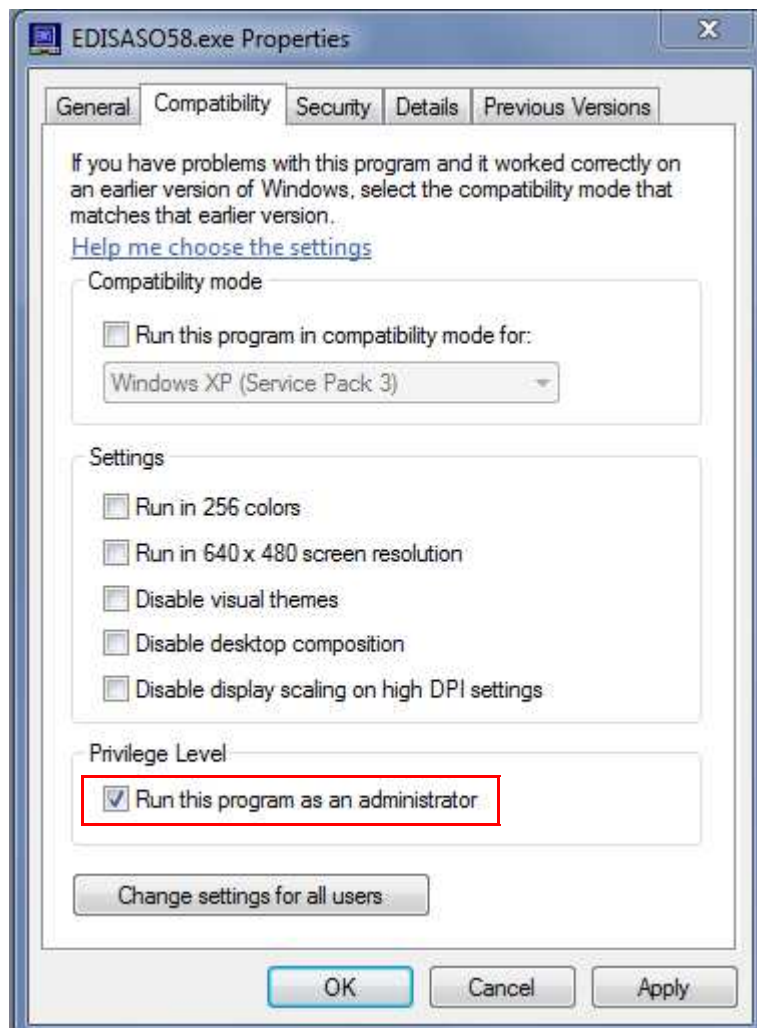
ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВМЕСТИМОСТ НА ЕДИС-АСО 5 С WINDOWS 7.

1. Щракнете с десния бутон на мишката върху иконата на ЕДИС-АСО 5 и активирайте менюто *Properties*.
2. Ще се появи следния екран на фиг.3-16. Преминете на страницата *Compatibility*.

фиг. 3-16

1. Поставете отметка на в полето "*Run the program s an administrator*" (фиг.3-17).

фиг. 3-17

4. ИНСТАЛИРАНЕ И КОНФИГУРИРАНЕ НА СИСТЕМАТА

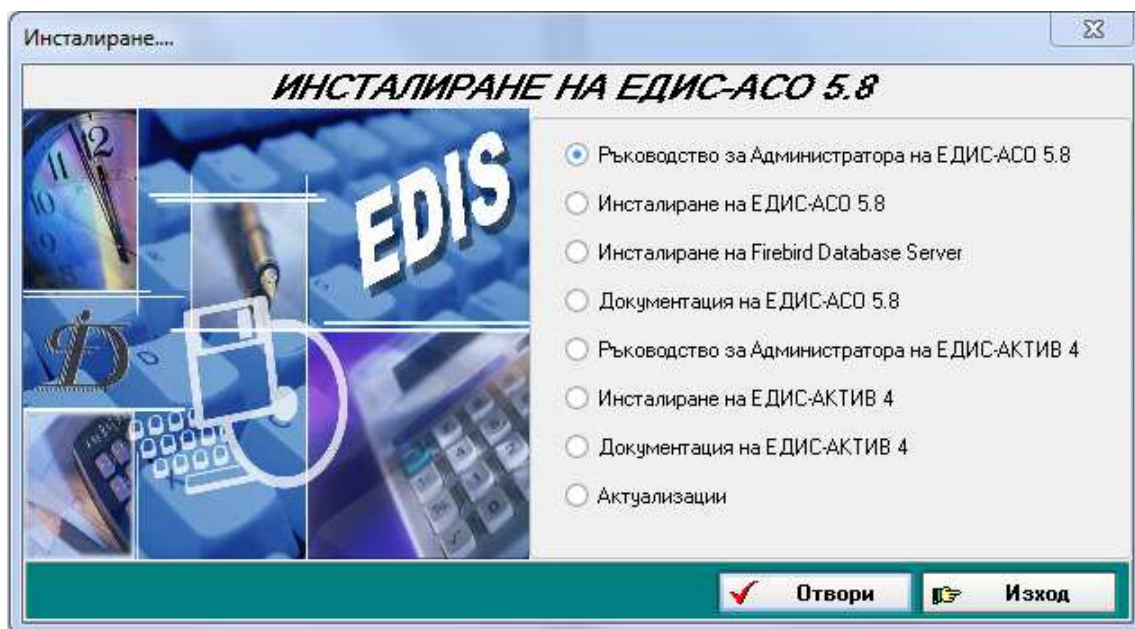
4.1 ИНСТАЛИРАНЕ НА ЕДИС-АСО 5

Изтеглете инсталацията от предоставения ви линк и я запишете в работна папка, например "**D:\WORK**".

Стартирайте изтегления файл и той ще се разархивира в избраната папка. По тази причина не задавайте десктопа като място за запис, защото след разархивирането екрана ви ще бъде запълнен с файлове. След разархивирането инсталацията ще стартира автоматично. Ако това не се случи, намерете в папката файла **INSTALL.EXE** и го стартирайте.

Инсталационната програма предлага следните възможности (фиг. 4-0). В скоби са дадени програмите или документите, които се отварят или инсталират от това меню. В случай на неуспешно активиране на избраната опция трябва да използвате съответната програма, за да направите инсталацията ръчно.

В зависимост от закупения лиценз някои опции могат да липсват или да не е необходимо тяхното инсталиране.

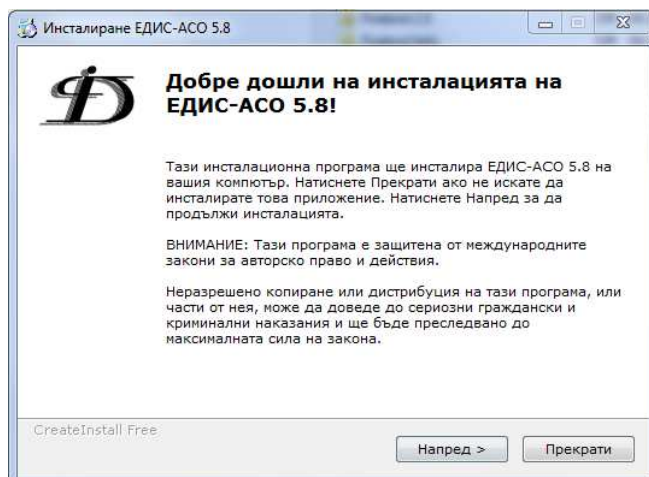

фиг. 4-0

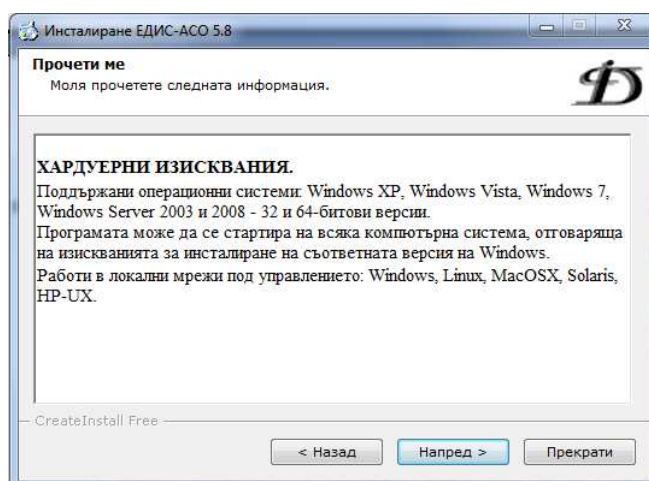
- **Ръководство за Администратора на ЕДИС-АСО 5.8** – отваря този документ (*ASO58\ASO5_ADMIN.pdf*);
- **Инсталиране на ЕДИС-АСО 5.8** – стартира инсталацията на ЕДИС-АСО 5.8 (*SETUP.EXE*);
- **Инсталиране на Firebird Database Server** - стартира инсталацията на сървъра на базата данни (*Firebird\Firebird-2.0.7.13318_0_win32.exe*) Тази инсталация е необходима само при закупен лиценз за мрежова версия и се изпълнява само на сървъра, където ще бъдат разположени базите данни на обслужваните фирми;
- **Документация на ЕДИС-АСО 5.8** – отваря ръководството за работа със счетоводната система (*ASO58\EDISASO5.pdf*)
- **Ръководство за Администратора на ЕДИС-АКТИВ 4** – отваря Ръководството за Администратора за програмния продукт ЕДИС-АКТИВ 4 (*EDIS-AKTIV4\AKTIV4\AKTIV4_ADMIN.pdf*). Тази опция е видима само при закупен лиценз и за програмния продукт ЕДИС-АКТИВ (Управление на дълготрайни активи);
- **Инсталиране на ЕДИС-АКТИВ 4** – стартира инсталацията на ЕДИС-АКТИВ 4 (*EDIS-AKTIV4\SETUP.EXE*). Тази опция е видима само при закупен лиценз и за програмния продукт ЕДИС-АКТИВ (Управление на дълготрайни активи);
- **Документация на ЕДИС-АКТИВ 4** – отваря ръководството за работа с програмния продукт за управление на дълготрайни активи (*EDIS-AKTIV4\AKTIV4\AKTIV4_Manual.pdf*)
- **Актуализации** – стартира съответния браузър по подразбиране (най-често *Internet Explorer*) и активира връзка към информационната част от сайта на фирма ЕДИС, където се обявяват актуализации на програмата (<http://www.edis-bg.com>).

Изберете **Инсталиране на ЕДИС-АСО 5.8** и натиснете бутон **Инсталирай**. Ако по някаква причина програмата не стартира, отворете работната папка, в която изтеглихте инсталационния пакет и стартирайте *Setup.exe*. Активирането на бутон **Cancel** по време на инсталацията води до отказ от инсталиране на ЕДИС-АСО 5.

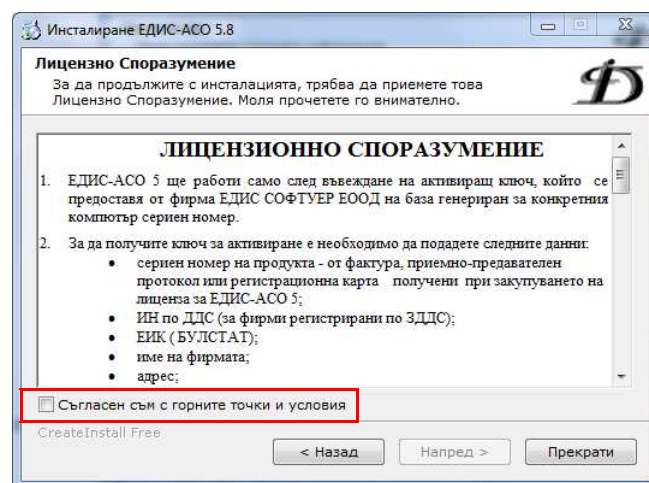
След стартирането на инсталацията се появява началния екран:

За да продължите натиснете бутона **Напред**. На следващият екран можете да се запознаете с хардуерните изисквания за работа на програмата:

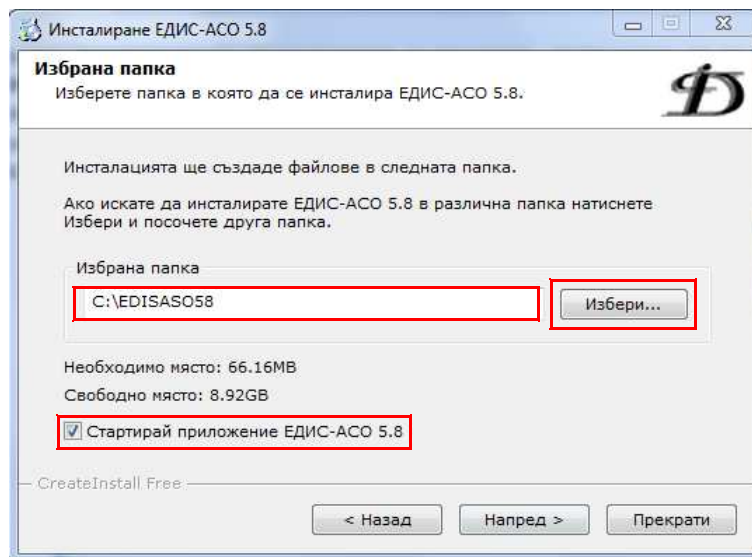

Продължете с бутон **Напред**, за да достигнете до лицензионното споразумение за използването на програмния продукт:

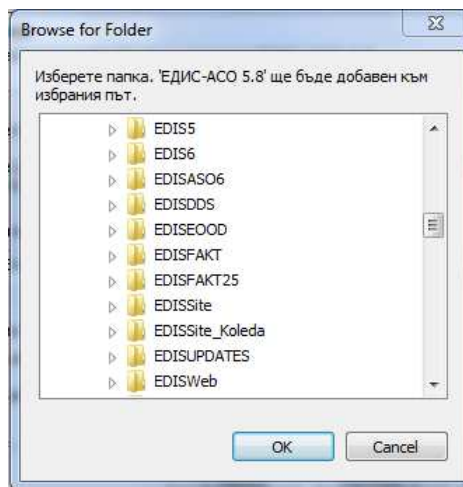

Прочетете внимателно лицензионното споразумение за продукта, потвърдете, че го приемате, както е показано на екрана и натиснете бутона **Напред**, за да продължите с инсталацията.

На следващия екран програма предлага да извърши инсталацията в подразбиращата се папка **C:\EDISASO58**, като оставя възможност инсталирането да се извърши и в произволна друга папка на локалния диск, посочени от потребителя с бутона **Избери**. Можете да включите или изключите стартирането на програмата веднага след инсталацията.

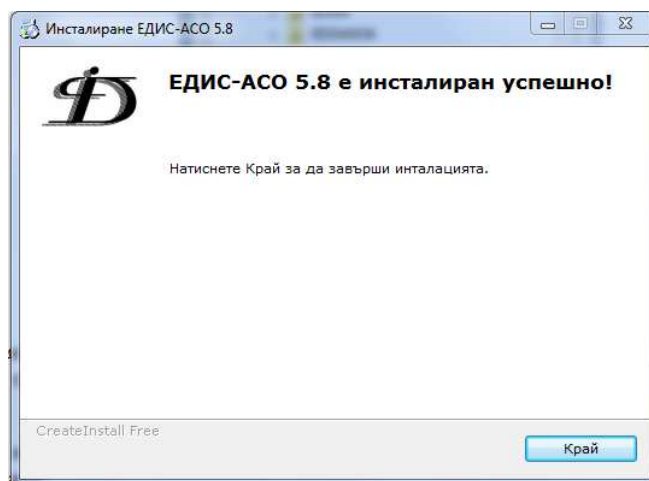

Инсталирането на системата в папка съобразена с формирането на имената в DOS-среда осигурява възможност за използването на модула за печат под DOS, който не може да работи с дълги имена. Ако не предвиждате да използвате печат под DOS, няма причина да не инсталирате ЕДИС-АСО 5 в обичайната за Windows директория (***C:\Program Files\EDISASO58***). За целта трябва да се активира бутон ***Избери***, след което в появилия се диалогов прозорец можете да изберете желаната папка:

ВНИМАНИЕ! Задължително инсталирайте програмата на локален диск. Инсталация направена на мрежово устройство няма да работи.

С това необходимата информация за инсталиране на системата е подготвена. Натиснете бутон ***Напред*** и изчакайте инсталацията на програмния продукт, докато достигнете до нейното приключване.

След нормалното инсталиране на програмата в меню **Programs** достъпно от бутон **Start** се появява програмна група **ЕДИС-АСО 5.8**, в която са записани:

- счетоводната система ЕДИС-АСО 5.8 (**EDISASO58.EXE**);
- програмата за администриране на базите данни (**ASOADMIN6.EXE**);
- програма за обслужване на работните бази данни (**ASOLINK6.EXE**);
- програма за актуализация на базите данни (**ASO58UPD.EXE**);
- програмата за включване и настройка на нови потребители при многофирмен вариант (**SETUSERS6.EXE**);
- документацията на системата във PDF-формат: Ръководство за Администратора (**ASO5_ADMIN.PDF**) - това ръководство, Ръководство за Потребителя (**EDISASO5.PDF**) - ръководството за работа с ЕДИС-АСО 5 и Ръководство за актуализация (**ASO58UPD.PDF**) (описва начина на използване на програмата за актуализация).

На екрана на компютъра (десктопа-а) ще бъде направена препратка (shortcut) към ЕДИС-АСО 5.8 (**EDISASO58.EXE**) и програмата за настройка на обслужваните фирми при многофирмен вариант на инсталацията (**SETUSERS6.EXE**).

4.2 ИНСТАЛИРАНЕ НА СЪРВЪРА НА БАЗАТА ДАННИ – FIREBIRD 2.0/2.1

Инсталацията на локална версия на ЕДИС-АСО 5 е достатъчна за работа еднофирмен или многофирмен вариант на един компютър. За работа в мрежова среда на сървъра на локалната мрежа трябва да се инсталира програмата за управление на базата данни – **Firebird Server 2.0/2.1** (**Firebird-2.0.7.13318_0_win32.exe** или **Firebird-2.1.5.18497_0_Win32.exe**). Предпочитаната версия за работа с програмата е **Firebird 2.0.7**, но при необходимост от съвместимост с друг инсталиран софтуер можете да използвате и версия **Firebird 2.1**. За работа с **Firebird 2.5** трябва да се свържете с ЕДИС СОФТУЕР за допълнителни указания свързани с актуализацията на използваните DLL-библиотеки и трансформацията на базата данни към по-висока ODS структура.

Изберете **Инсталиране на Firebird Database Server** (фиг. 4-0) и натиснете бутон **Инсталирай**. Ако по някаква причина програмата не стартира, отворете папката с изтеглената инсталация, намерете папката **Firebird** и стартирайте **Firebird-2.0.7.13318_0_win32.exe**. Ако след стартирането получите съобщение от вида на показаното на фиг.4-6

фиг. 4-6

значи на вашата система е стартирана базата данни Firebird и не е необходима повторна инсталация. Ако текущата версия е по-стара от предлаганата с ЕДИС-АСО 5, можете да я обновите. Тази стъпка се изпълнява и при всички случаи на актуализация на сървъра на базата данни към по-нова версия. За целта:

1. Излезте от ЕДИС-АСО 5 и всяка друга програма, която използва този сървър.

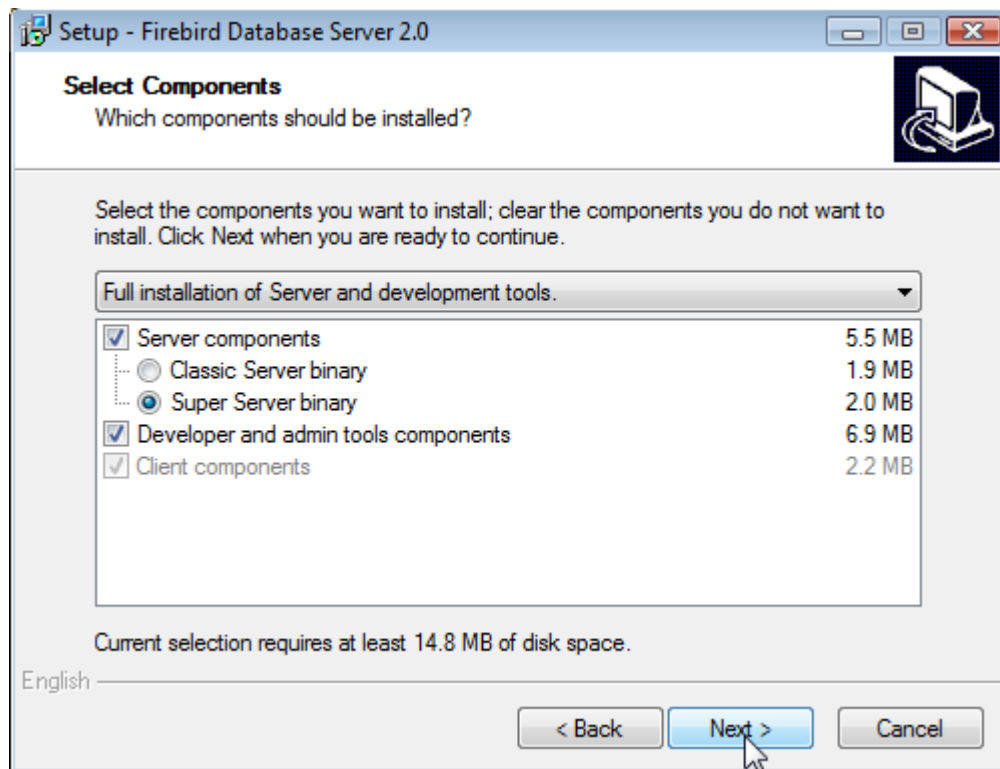
2. От Control Panel стартирайте *Firebird 1.5/2.0 Server Manager*. От появилия екран (фиг. 4-7) натиснете бутона *Stop*.

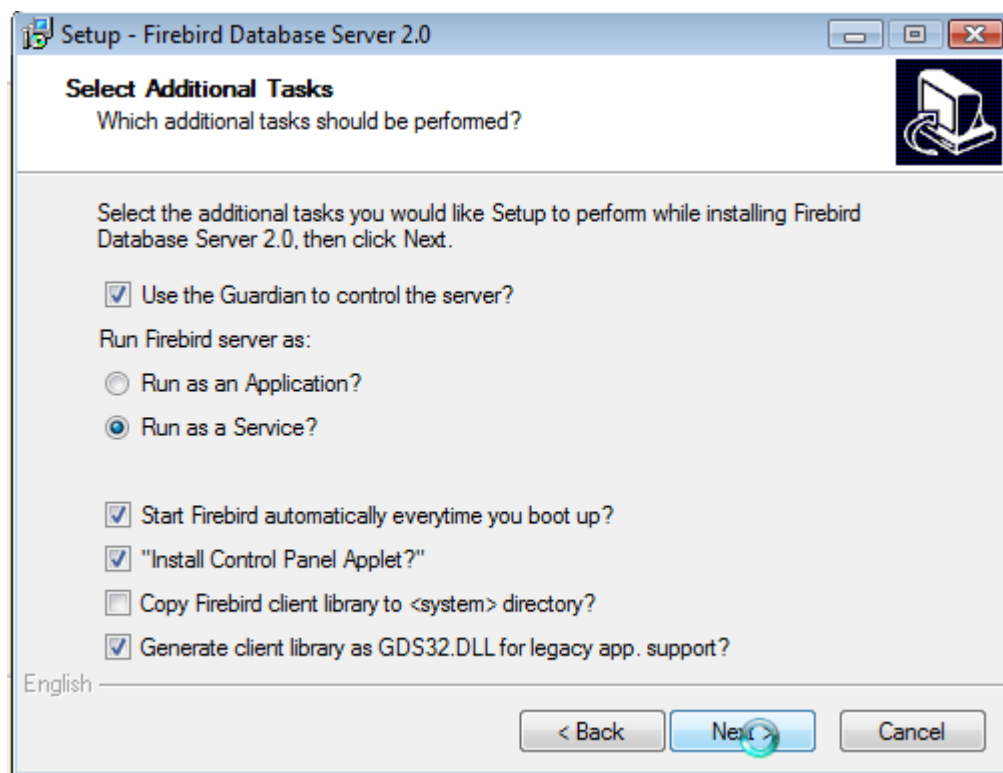
фиг. 4-7

3. Стартирайте инсталационната програма. **Не променяйте инсталационните параметри**, които са установени по подразбиране.

Преминете през началните екрани с бутон *Next*. Обърнете внимание на екраните показани на фиг. 4-8 и 4-9. Не променяйте тези параметри по никакъв повод .

фиг. 4-8

фиг. 4-9

Накрая на инсталационната процедура натиснете бутон **Install** и сървъра на базата данни ще бъде инсталиран и стартиран във вашата система.

ВАЖНО!

1. Актуална версия на Firebird Database Server 2.0.x може да бъде изтеглена от тук:

<http://www.edis-bg.com/polezno.html>

2. Firebird Database Server се инсталира задължително и само на сървъра на локалната мрежа. Този сървър може да бъде един от компютрите на локална мрежа с равноправен достъп (peer-to-peer) с Windows XP/Vista/Windows 7/Windows 8 в произволна комбинация. Препоръчително е сървърът на базата данни да бъде инсталиран на най-мощния от компютрите и задължително на компютъра, където е разположена базата данни на ЕДИС-АСО б. По възможност това трябва да бъде компютърът с най висока версия на Windows.

3. Инсталирането на Firebird Database Server на специализиран мрежов сървър под Windows 2003/2008 или по-висока версия трябва да бъде направено само от мрежовия администратор.

4. Съществува аналогична версия на Firebird Database Server за сървъри работещи под управлението на Linux. Това позволява изграждането на хетерогенна инфраструктура от сървър под Linux и работни станции под Windows. В много случаи това се оказва удачно организационно, технологично и финансово решение.

5. **ВНИМАНИЕ!** На един и същи компютър (сървър) не могат да бъдат стартирани едновременно Firebird Server и Interbase Server. Двата продукта ползват библиотека с едно и също име – GDS32.DLL, но несъвместими версии. С цената на значителен компромис (спиране на единия сървър и стартиране на другия и обратно) могат да бъдат използвани програми изискващи съответния сървър. Възможни решения за едновременна работа на двата сървъра на един и същи компютър можете да прочетете от статията на адрес: <http://firebird.sourceforge.net/manual/ibfbcoex.html>

4.3 ИНСТАЛИРАНЕ В ЛОКАЛНА МРЕЖА

Инсталирането на ЕДИС-АСО 5 в локална мрежа следва няколко последователни стъпки:

1. Инсталация на ЕДИС-АСО 5 на сървъра на локалната мрежа, обяснено по-горе .
2. Инсталация на сървъра на базата данни **Firebird Database Server** (неговата инсталация е обяснена по-горе).
3. Споделяне (sharing) директорията, в която е инсталирана програмата с прав за пълен достъп от другите работни места.
4. За всяко работно място се задава логическо устройство, свързано със споделената директория на ЕДИС-АСО 5 на сървъра. Желателно е всички работни станции да се свързват към сървъра с едно и също логическо устройство. Програмата не се инсталира на работните станции За тях е достатъчно да се направи препратка към програмата EDISASO5x.EXE на мрежовото устройство.

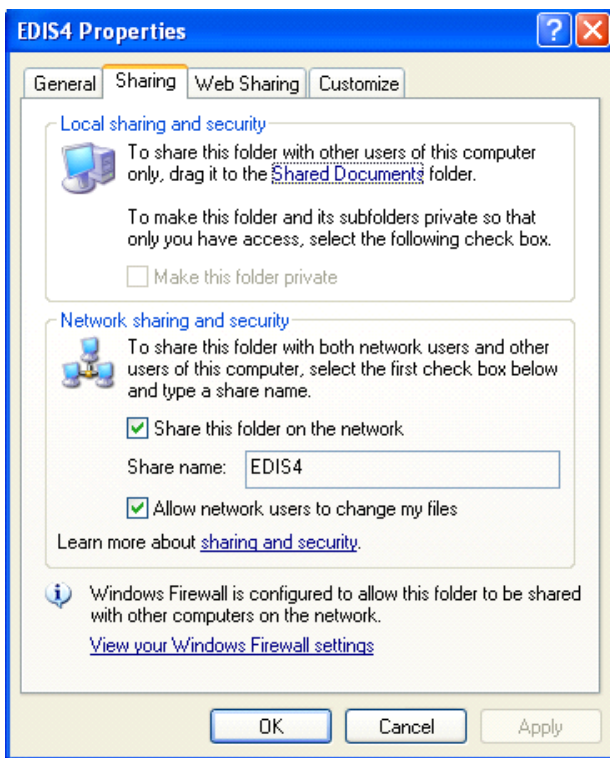
Допълнителни обяснения.

При инсталация на ЕДИС-АСО 5 в локална мрежа с равноправен достъп (peer-to-peer), един от компютрите в нея (обикновено най-мощния) се определя условно за сървър. Този компютър същевременно може да бъде и работна станция. След

инсталацията на програмата трябва да предоставите достъп на другите потребители до папката на ЕДИС-АСО 5 (т.е. sharing).

Windows XP

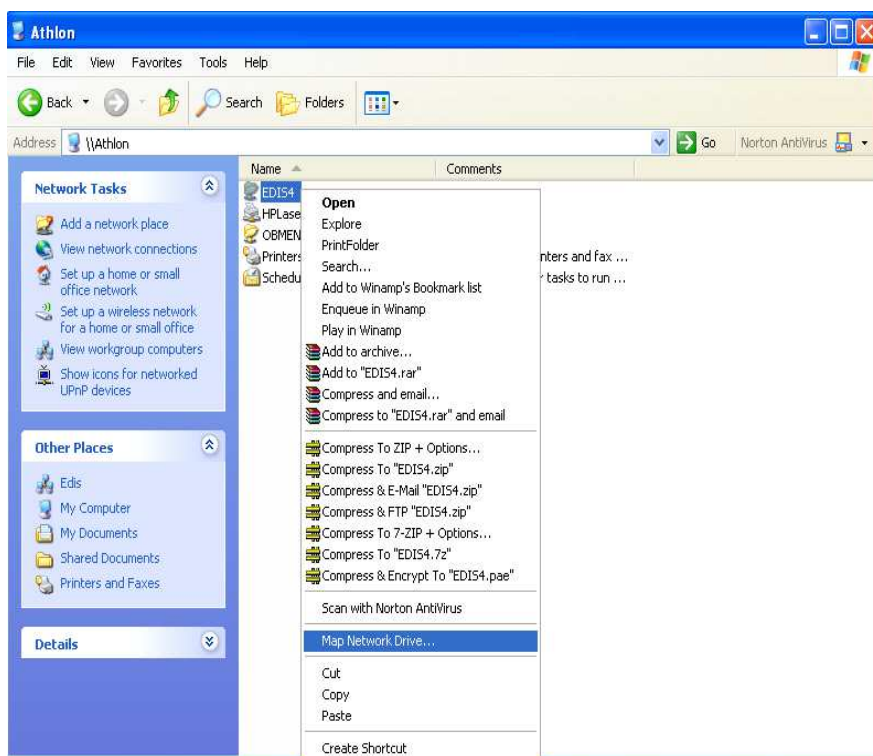
Отворете *My computer*, намерете папката на ЕДИС-АСО 5 (например EDIS5), активирайте плаващото меню с десния бутон на мишката, изберете *Properties/Sharing (Windows XP)* и направете настройките, както са посочени на фиг. 4-10:

фиг. 4-10

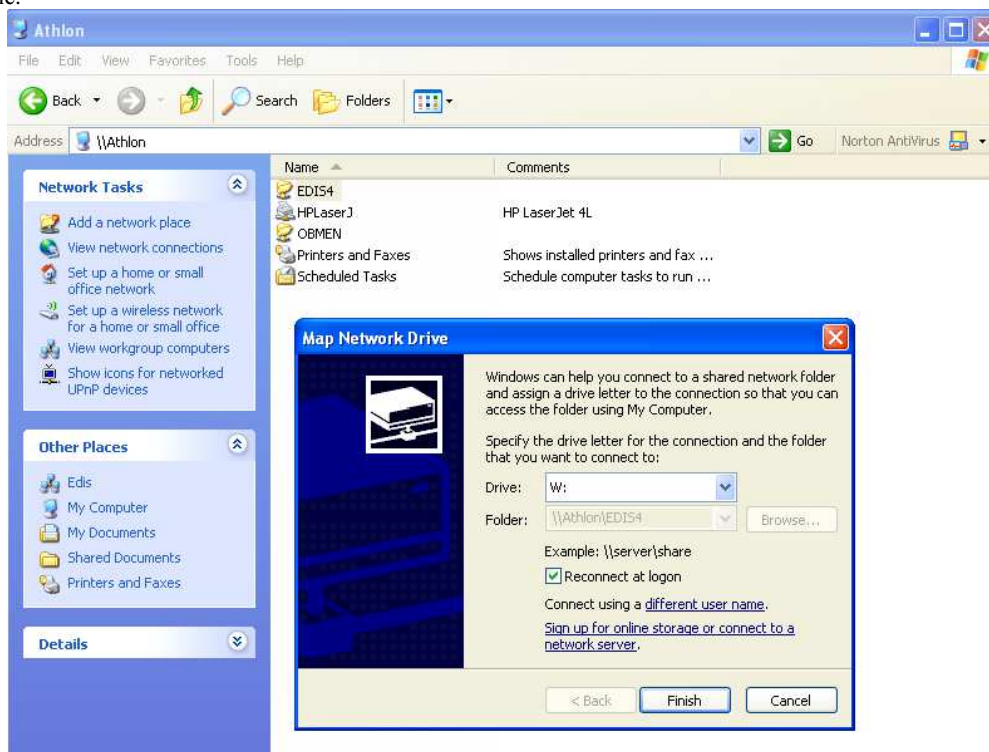
При локална мрежа със специализиран сървър (т.е. компютър, който обслужва само локалната мрежа) мрежовия администратор трябва осигури папка за достъп.

От работните станции се избира *My Network Places/View Workgroup Computers*. В панела вдясно трябва да се появи папката от сървъра, за която е осигурен *Sharing* (направен по начин аналогичен на описания в т.2). Преместете курсора на мишката върху папката и активирайте плаващото меню с десния бутон на мишката. От появилото се меню изберете *Map Network Drive* (фиг. 4-10) и задайте буква за логическото устройство – *Drive* (например W: - фиг.4-11).

фиг. 4-11

Не забравяйте да маркирате **Reconnect at logon**, за да може компютърът да се свързва автоматично към сървъра при всяко стартиране.

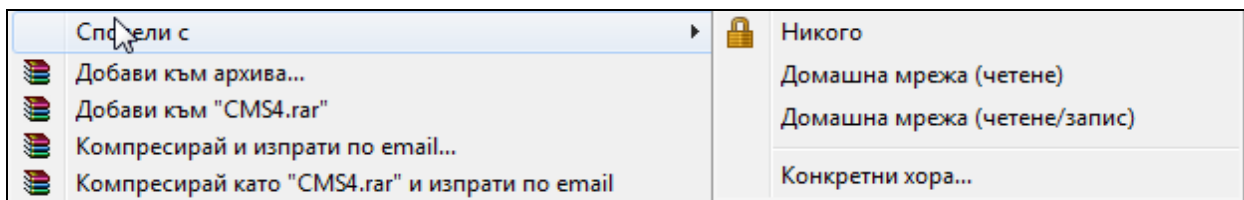

фиг. 4-12

Желателно е всички работни станции да се свързват към сървъра с едно и също логическо устройство. програмата не се инсталира на работните станции За тях е достатъчно да направите препратка към EDISASO5.EXE на мрежовото устройство.

Windows 7

За Windows 7 отворете **Computer (Компютър)** изберете папката на ЕДИС-АСО 5, отворете с десния бутон на мишката падащото меню и изберете **Share With/Сподели с-** (фиг.4-13):

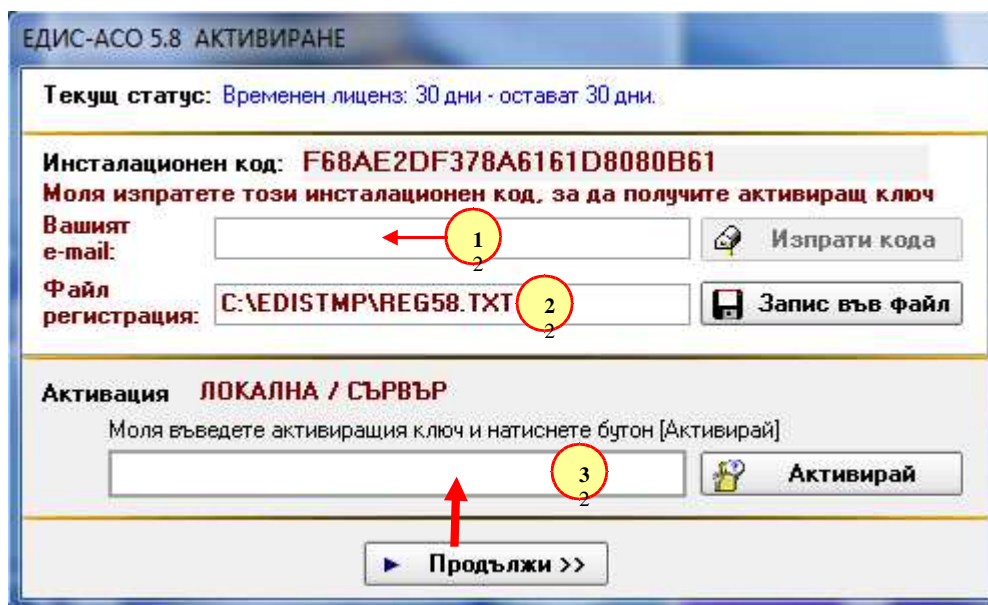

фиг. 4-13

В зависимост от варианта на мрежата можете да изберете домашна мрежа или да конкретизирате достъпа за определени потребители. За повече информация използвайте съответната документация на Windows 7

4.4 АКТИВИРАНЕ НА ЕДИС-АСО 5

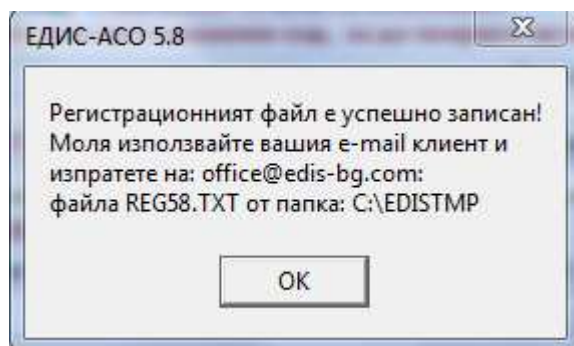
Попълнете полето „**Вашият e-mail**” (1) и натиснете бутон **Изпрати кода**. Програмата ще се опита да изпрати формата за регистрация,

За успешното изпращане на информацията за регистрация на продукта ще бъдете информирани със съответното съобщение.

При неуспешно изпращане ще трябва да изпратите регистрационния файл ръчно. За целта отворете вашия мейл и изпратете на office@edis-bg.com файла **REGASO58.TXT**, който ще намерите в папката (2).

Ако не разполагате с Интернет достъп на компютъра, където инсталирате актуализацията или желаете да изпратите данните за регистрацията на по-късен етап, можете да пропуснете автоматичното активиране и директно с бутон да запишете необходимата информация за регистрацията на продукта в посочената папка (2) и след това да я изпратите като прикачите файла **REGASO58.TXT** от нея. Програмата ще ви информира как да направите това със съобщението:

Моля обърнете внимание на действието, което трябва извършите и следните детайли в съобщението:

- името на файла, който трябва да бъде изпратен: **REGASO58.TXT**
- мястото, където е записан, в случая: **C:\EDISTMP**
- имейла, на който трябва да бъде изпратен: **office@edis-bg**.

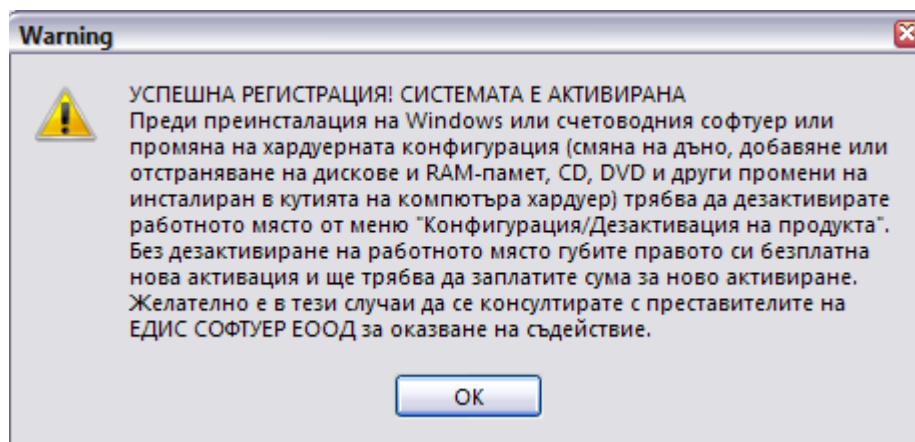
След това с бутон можете да влезете в ЕДИС-АСО 5.8 и да работите напълно безпроблемно до получаването на активиращия ключ. При всяко следващо стартиране на програмата ще бъде извеждан този екран, докато не въведете получения от ЕДИС СОФТУЕР активиращ ключ. Не е необходимо да повтаряте изпращането на формуляра за регистрация при всяко стартиране на продукта, след като вече сте го направили. Просто използвайте бутон , за да работите с продукта до неговата активация. След това този екран повече няма да се появява.

АКТИВИРАНЕ.

След като получите активиращия ключ, копирайте го в полето с червената стрелка (3) и натиснете бутон .

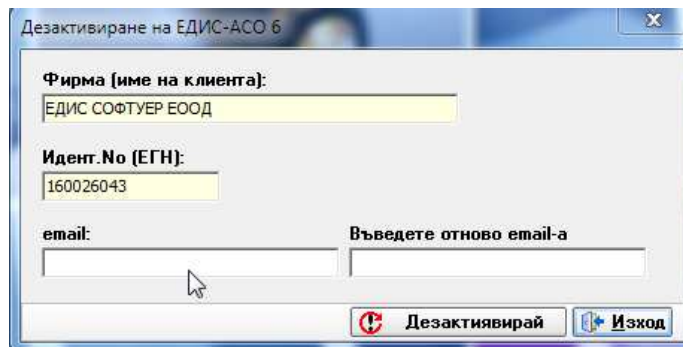
След успешното активиране, моля обърнете внимание на условията, при които можете да прехвърлите активацията на друга машина, да промените нейната конфигурация или да преинсталирате и обновявате системен софтуер без да загубите правото си на безплатна активация.

С бутон влизате в програмата и с това приключва процедурата по нейното активиране.

ВНИМАНИЕ! Преди каквито и да било промени в конфигурацията на компютъра или преинсталация на операционната система направете консултация с ЕДИС СОФТУЕР ЕООД или нейните дистрибутори, за да уточните дали ще се наложи дезактивиране на програмния продукт. Дезактивацията става от меню „Конфигурация/Дезактивация на продукта”. На е-мейла на фирмата ще бъде изпратен дезактивиращия ключ. Изчакайте да получите потвърждение за направената дезактивация и след това преминете към промени в компютърната конфигурация или преинсталация на операционната система. Дезактивацията ви осигурява право на нова активация на продукта, в противен случай ще трябва да заплатите такса за активиране по ценовата листа на ЕДИС СОФТУЕР ЕООД.

4.5 ДЕЗАКТИВИРАНЕ НА ЕДИС-АСО 5 (фиг. 4-18)

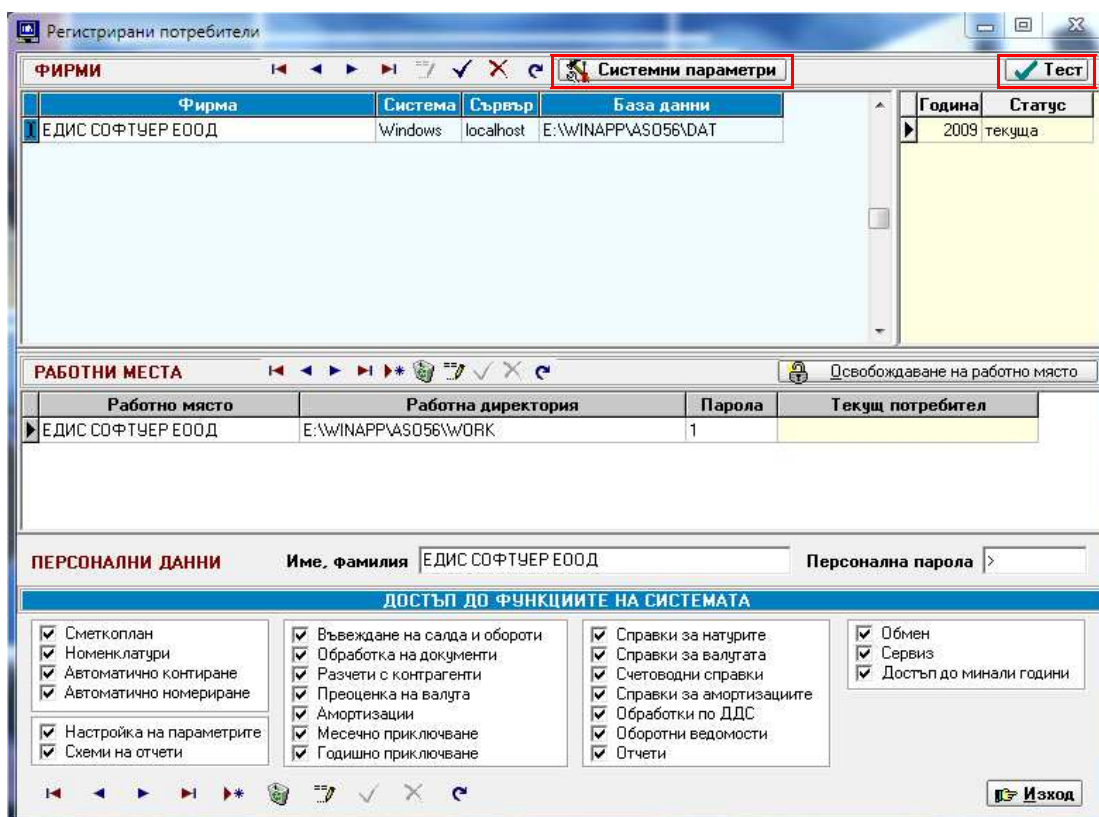
фиг.4-18

Преди преинсталация на Windows или счетоводния софтуер или промяна на хардуерната конфигурация (смяна на дъно, добавяне или отстраняване на дискове, CD, DVD, четец за електронен подпис и други промени в периферни устройства) програмният продукт трябва да бъде деактивиран. Без деактивиране на работното място, независимо дали това е отделен компютър, сървър или работно място в локална мрежа, клиентът губи право на повторна безплатна активация и ще трябва да заплати такса за ново активиране. Данните на клиента се изпращат автоматично от системата. Достатъчно е само да въведете и-мейл за обратна връзка, на който да получите потвърждение за деактивацията на продукта. При наличие на връзка към Интернет програмата ще опита да изпрати автоматично съобщението за деактивация. В случай на неуспех ще бъде създаден файл UNREG58.TXT в служебната директория C:\EDISTMP, който трябва да изпратите ръчно. Моля изчакайте нашия отговор за успешна деактивация на продукта преди да продължите.

4.6 КОНФИГУРИРАНЕ НА ЕДИС-АСО 5

Стартирайте ЕДИС-АСО 5 и изберете: *Конфигурация/Фирми, работни места и права за достъп.*

Като парола и персонален код на Администратора въведете "0" (нула). В зависимост от закуления вариант на системата в раздела "Фирми" ще видите имената на фирмите (фиг. 4-19), за които имате закупен лиценз.

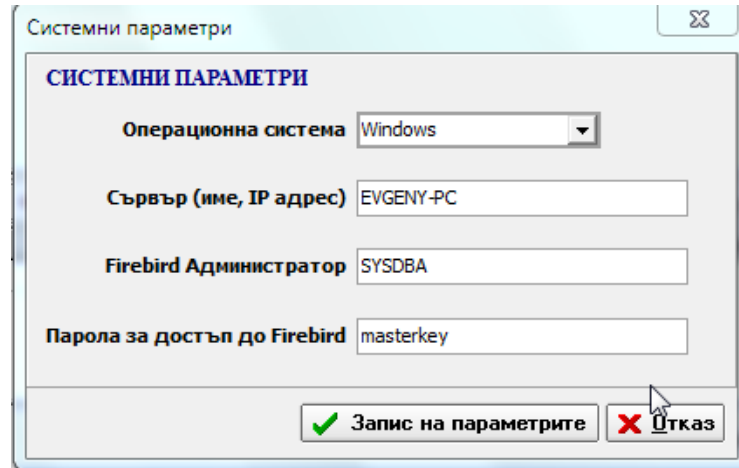
фиг.4-19

В този екран ще има известни различия в зависимост от закупения лиценз. В немрежовата версия (за единичен компютър) полетата *Система* и *Сървър* на раздел *Фирми* и бутон *Системни параметри* няма да бъде видими.

В следващите стъпки по конфигурирането в раздел **Фирми** задават следното:

1. **Система**. Определя операционната система на сървъра. Възможен избор: **Windows** или **Linux**;

2. **Сървър** (само за мрежова инсталация) трябва да се посочи името или IP адреса на сървъра, върху който е инсталирана системата. Най-лесният начин за установяване на системните параметри е да натиснете бутона **Системни параметри**. Ще се отвори екрана на фиг. 4-20

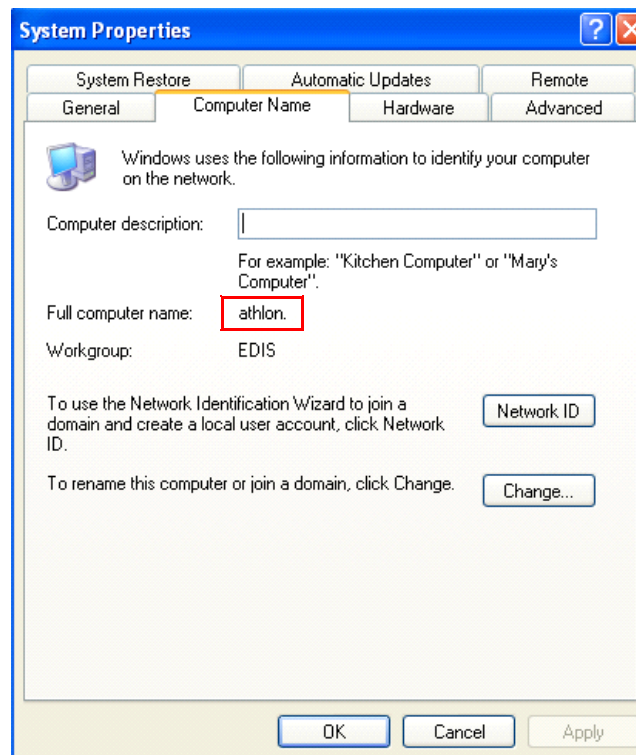
фиг. 4-20

Ако програмата е стартирана на сървъра (това е обичайния начин за конфигуриране), името на сървъра ще бъде автоматично заредено в полето **Сървър (име, IP адрес)**. Освен тях можете да зададете вида на операционната система, името и паролата за администриране на Firebird Database Server. След записа на параметрите за операционна система и сървър, те се установяват за всички обслужвани фирми.

В случай, че програмата е инсталирана на сървър, но той не се активира и като работно място името на компютъра можете да получите по следния начин.

Windows XP

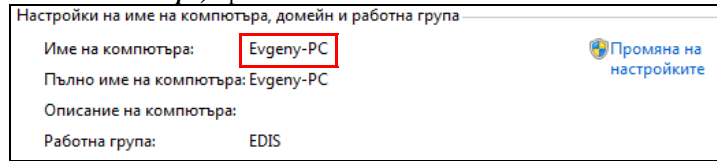
Изберете **My Computer**, активирате плаващото меню с десния бутон на мишката и изберете **Properties**. На появилия се екран (фиг. 4-21) изберете страницата **Computer Name** и погледнете в полето **Full computer name**. Друг вариант на въвеждане е в това поле да се посочи директно **IP** адреса на сървъра (например 192.168.0.1). Този метод се прилага основно при системи с Linux-сървър.

фиг. 4-21

Windows 7

С десния бутон на мишката шракнете върху *Computer (Компютър)*, изберете *Properties (Свойства)* и погледнете в раздела *Computer name, domain and workgroup settings (Настройки за име на компютър, домейн и работна група)* полето *Full computer name (Пълно име на компютъра)*- фиг. 4.22.

фиг. 4-22

3. **База данни.** Определя директорията, в която ще бъде или е разположена базата от данни. При системи под Windows тук се посочва пътят до базата данни на локалния диск, независимо дали става въпрос за единичен компютър или сървър на локалната мрежа. Пример. Имаме следната инсталация на локалния диск D на сървъра:

- инсталационна директория на ЕДИС-АСО 5: **D:\EDIS5**
- директория на базата данни: **D:\EDIS5\DAT**

Работните станции се свързват към **D:\EDIS5** като логическо устройство W:. Обърнете внимание, че в поле директория се въвежда **D:\EDIS5\DAT** т.е. така, както бихте избрали базата данни на локален компютър, а не като **W:\DAT**. Това е много важно, иначе няма да можете да се свържете към сървъра на базата данни.

За сървър под **Linux** нещата са по различни. В полето **Сървър** се записва **IP адреса** на сървъра (например 192.168.0.1), а директорията за базата данни се задава по конвенциите на тази система т.е. **/EDIS5/DAT**. Обърнете внимание на дясно наклонените черти.

4. **Година.** Това поле е много важно. В него се задава текущата отчетна година, с която стартира системата. Например: 2013. Внимавайте, чрез това поле контролира цялата входна информация и съобщенията, че текущата отчетна година и въведената от документа се различават, се дължат главно на неправилното определяне на текущия отчетен период. След като веднъж е зададено и са въведени документи, никога не променяйте това поле. Промяната му при вече въведени документи прави достъпа до тях невъзможен.

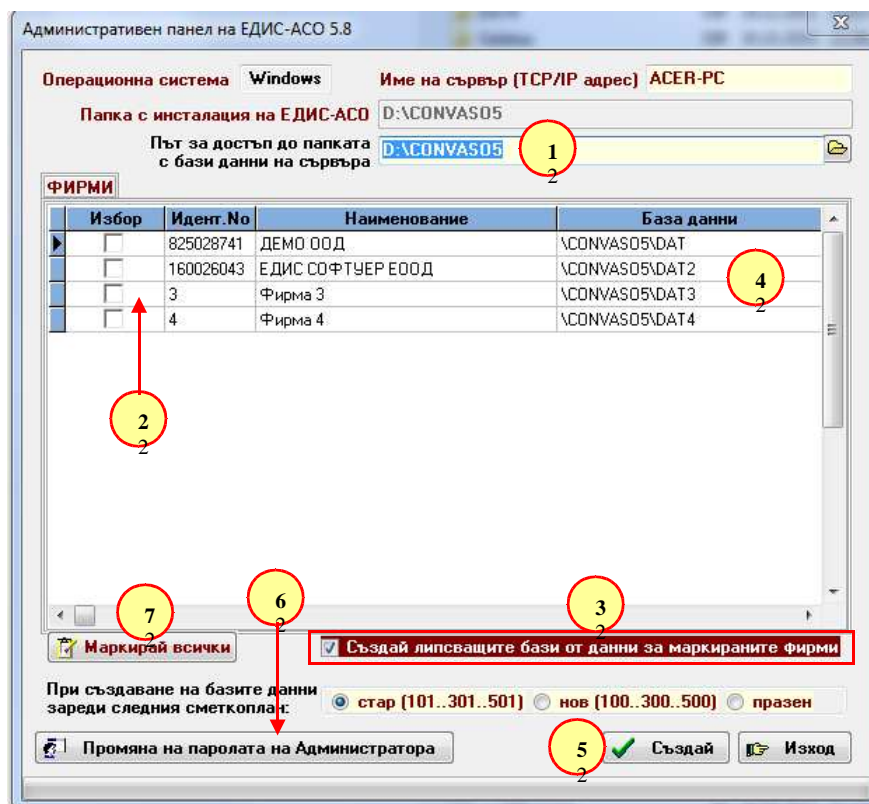
След като въвеждането на тези данни можете да тествате връзката към базата данни. За целта натиснете бутона **Тест**. Изчакайте програмата да се опита да се свърже със сървъра. В резултат ще получите съобщение за успешна връзка или описание на проблема за установяването ѝ. С случай на грешка проверете внимателно зададените по-горе параметри и опитайте отново.

ЗАБЕЛЕЖКА:

Имената на фирмите можете да редактирате с програмата за обслужване на фирмите (**SETUSERS6.EXE**). Данните за първата фирма от списъка (носител на лиценза) не могат да бъдат редактирани и се изписват по начина, по който е направена заявката за закупуване на лиценза в ЕДИС СОФТУЕР ЕООД или при нейните дистрибутори. Ако е допусната грешка трябва да се свържете с вашия доставчик, за да ви бъде предоставена корекция.

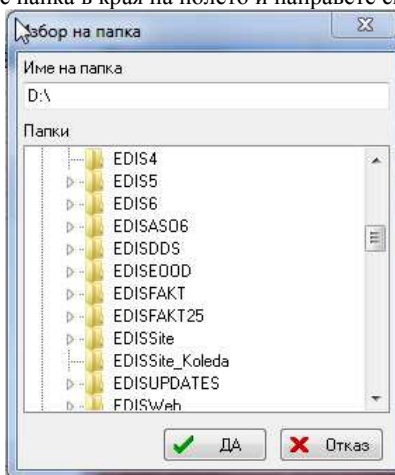
4.7 СРЕДСТВА ЗА АВТОМАТИЗИРАНО СЪЗДАВАНЕ НА БАЗИ ДАННИ НА ОБСЛУЖВАНИТЕ ФИРМИ.

Тези средства са достъпни само, ако сървъра е под управлението на Windows. Стартирайте програмата **ASOADMIN6.EXE** от папката, в която е инсталирана системата. След въвеждането на паролата и персоналния код на Администратор (по подразбиране „0” (нула) и за двете пароли) ще се появи екрана на фиг. 4-23.

фиг. 4-23

Програмата ще предложи папките с базите данни да бъдат разположени в папката, в която е инсталирана програмата (1). Можете да изберете и друга, но задължително трябва да бъде разположена на локалния диск на сървъра. За да изберете друга локална папка щракнете върху бутона с папка в края на полето и направете своя избор (фиг.4-24)

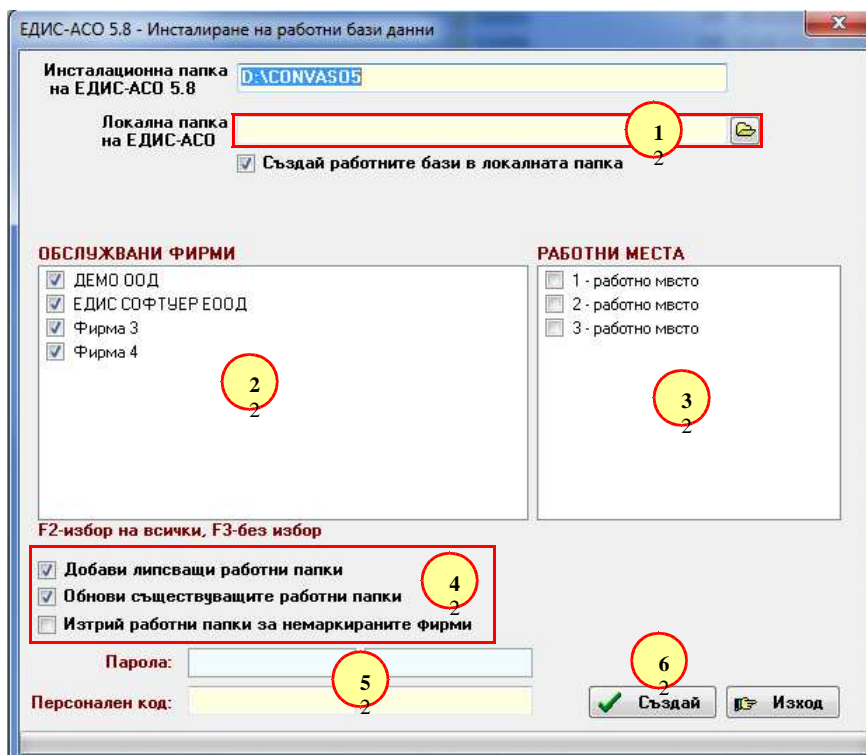

фиг. 4-24.

След това трябва да маркирате фирмите (2), за които желаете да бъдат създадени бази от данни (всички или по ваш избор), вида на сметкоплана, който трябва да бъде зареден в тях и да маркирате полето **Създай липсващите бази данни за маркираните фирми**(3). Папки с празни бази данни ще бъдат създадени само за тези фирми, за които полето **База данни**(4) е празно, за да не бъдат унищожени данните на вече обслужвани фирми. С бутона **Създай** (5) за маркираните фирми ще бъдат създадени подпапки с празни бази данни към основната папка посочена в полето **Път за достъп до папката с бази данни на сървъра**(1) и тези данни ще бъдат заредени в конфигурационните файлове на системата. Можете да използвате тази програма и за промяна на паролата на Администратора (6). Полетата „**Операционна система**” и „**Име на сървър (TCP/IP адрес)**” са само информативни и недостъпни за корекция от тази програма. Фирма се маркира като позиционирате курсора на мишката в колона **Избор**(2) и поставите отметка в появилата се клетка. С бутон **Маркирай всички/Размаркирай**(7) поставяте и премахвате отметките за всички фирми от списъка.

4.8 СРЕДСТВА ЗА АВТОМАТИЗИРАНО СЪЗДАВАНЕ НА РАБОТНИ БАЗИ ДАННИ ЗА РАБОТНИТЕ МЕСТА.

Стартирайте програмата ASOLINK6.EXE от папката, в която е инсталирана системата. След въвеждането на паролата и персонални код на Администратор (по подразбиране „0” (нула) и за двете пароли) ще се появи екрана на фиг. 4-25

фиг.4-25

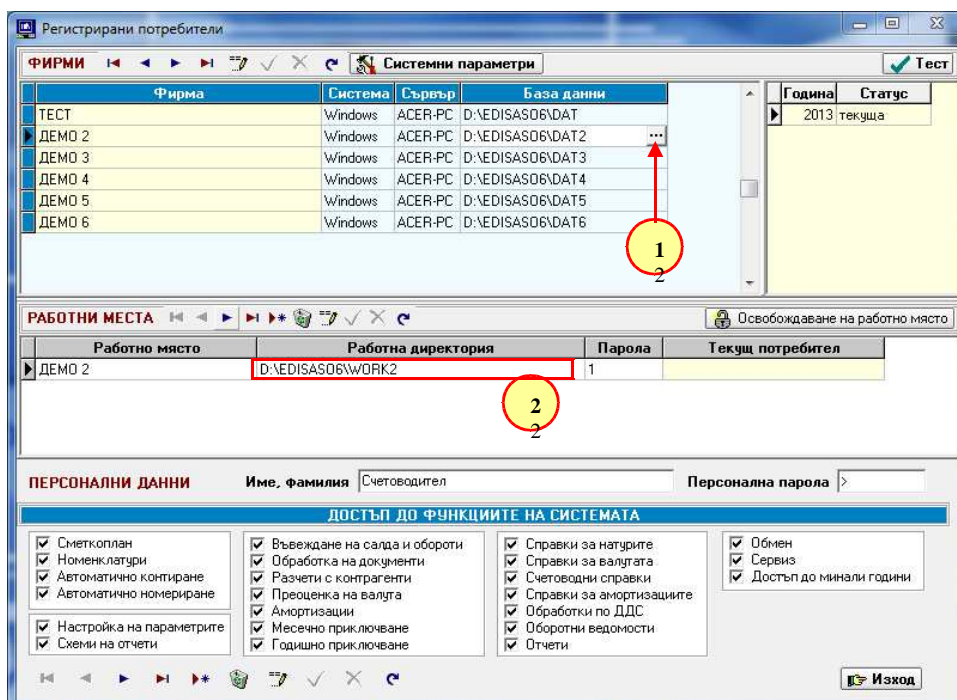
Трябва да изберете локална папка (1), в която ще бъдат разположени работните бази данни за това работно място. Тя задължително трябва да бъде разположена на локалния диск. След това трябва да:

- маркирате обслужваните фирмите, за които желаете да бъдат създадени работни бази (2);
- номера на работното място от списъка с работните места (3). Трябва предварително да сте наясно относно обвързването на всеки компютър от мрежовата инсталация с точно определен номер работно място. Никога не свързвайте различни компютри към един и същи номер на работното място в конфигурацията на системата;
- режима на работа (добавяне на липсващите работни папки или обновяване на съществуващите). Втората опция ще установи нова празна работна база в папката (4);
- паролата и персоналния код за достъп до работно място (5).

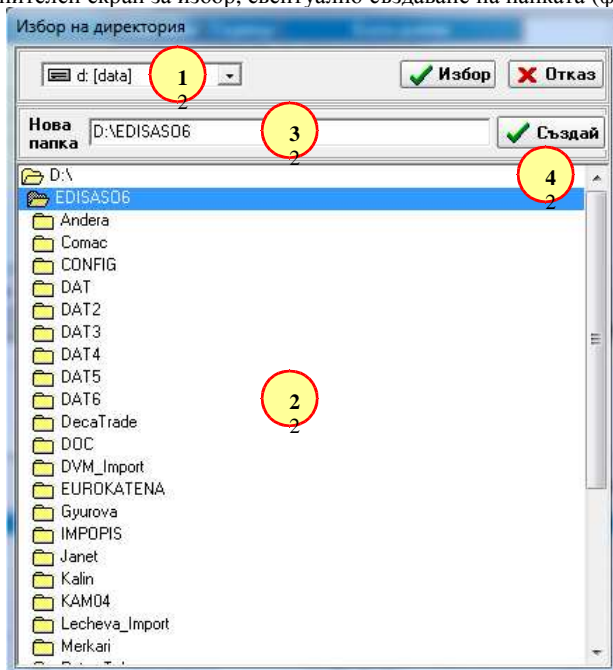
Накрая натиснете бутон **Създай**(6) и за маркираните фирми ще бъдат създадени поддиректории с работни празни бази данни към избрана в полето **Локална папка на ЕДИС-АСО** и тези данни ще бъдат заредени в конфигурационните файлове на системата. Другата възможност включена в програмата ви позволява да изтривате работни папки за избрани фирми за това работно място. По този начин достъпа до тези фирми се блокира за избраното работно място. Винаги можете да отмените това действие като създадете нова работна папка.

4.8 РЪЧНО СЪЗДАВАНЕ НА БАЗИ ДАННИ НА ОБСЛУЖВАНИТЕ ФИРМИ.

При определени ситуации, когато желаете разположите базите данни на диска по свой избор можете да използвате бутона в края на полето **База данни**,

за да активирате допълнителен екран за избор, евентуално създаване на папката (фиг. 4-26).

фиг. 4-26

Първо, изберете устройството (1), на което ще бъде разположена папката с базата данни от падащия списък. От появилата се дървовидна структура (2) изберете желаната папка с двукратно щракване на мишката. Ако сте се справили по очаквания от системата начин ще видите името на избраната от вас папка в панела **Нова папка** (3). Ако желаете да създадете нова директория, най-напред изберете желаня в клон в предложената структура на диска с двукратно щракване на мишката и след като се появи в панела **Нова папка** (3), въведете “\” и добавете името на новата папка. Използвайте задължително латински букви и цифри и се придържайте към правилото името да не е по-дълго от 8 знака. Системата ще приеме всички имена, въведени по правилата характерни за Windows, но дългите имена на папки ще направят невъзможно печатането в ДОС-режим. След като въведете коректно име натиснете бутона **Създай** (4) и трябва да видите името на новата папка в дървовидната структура (2) След избора на папката ЕДИС-АСО 5 проверява за наличие на файлове на системата в нея и ако такива не бъдат открити ще се появи съобщение изискващо разрешение за създаване на празна база данни в избраната папка. Ако нямате основателна причина не отказвайте създаването на базата данни. В случай, че създаването на празната база данни се окаже невъзможно и Windows реагира със съобщение за грешка трябва да направите това ръчно. Копирайте файла **EDISDB.EXE** от инсталационна папка в новата папка и го стартирайте. В папката ще бъдат разархивирани необходимите за работата на системата файлове.

ВНИМАВАЙТЕ! Ако стартирате програмата **EDISDB.EXE** в съществуваща папка с данни **ЩЕ ГИ УНИЩОЖИТЕ БЕЗВЪЗВРАТНО!**

По аналогичен начин създайте папки с бази от данни за всички фирми включени във вашата дистрибуция.

Ако нямате достъп до сървъра на локалната мрежа или сървъра работи под управлението на Linux мрежовият администратор трябва да създаде папката с базата данни и да копира в нея файла **EDISASO.FDB** от папката, в която е инсталирана програмата. След копирането трябва да отстрани атрибута **Read only**, ако той се окаже включен. Препоръчително е папките с базата данни да бъдат организирани като подпапки на инсталационната папка, за да се осигури възможност за архивиране на базите данни от произволно работно място. Ако желаете работните места да нямат достъп базите данни можете да ги инсталирате в несподелена папка. Така се осигурява защита на системата от случайно изтриване или нежелан достъп. В случай, че мрежовата политика на фирмата диктува данните да бъдат отделени от програмите тази реализация не представлява проблем.

4.9 РЪЧНО СЪЗДАВАНЕ НА РАБОТНИ БАЗИ ДАННИ ЗА ОБСЛУЖВАНИТЕ ФИРМИ.

Следващата стъпка е определянето на работните папки за отделните работни места. Техният брой също е определен при заявката до фирмата и не могат да бъдат променяни. Въведете подходящи имена на работните места и изберете (създайте) отделна работна директория за всяко едно от тях по познатия ви вече начин. Препоръчително е работните директории да бъдат разположени на локалния диск на работната станция, за да се избегне натоварването на мрежата. Определете паролата за всяко работно място. Полето **“Текущ потребител”** не се използва при инсталцията на системата и неговото съдържание не може да бъде редактирано. В реални условия при експлоатация на продукта в него се записва информация за активния потребител на това работно място. Когато работното място е заето системата не допуска друг потребител да го използва. В случай на блокиране и отказ на системата или Windows Администратора трябва да използва бутон **“Освобождение на работно място”**, за да го възстанови и освободи блокираните ресурси.

Технологията на правата за достъп на ЕДИС-АСО 5 е изградена на принципа, че едно работно място може да използвано от няколко потребителя с различни права на достъп, но не едновременно. Това дава възможност на фирмите да спестят средства за лицензиране на повече работни места, стига условието, че само един потребител може да бъде активен в определено работно място да не затруднява работата им. Броят на потребителите с достъп до дадено работно място е неограничен и зависи единствено от фирмената счетоводна организация и политика. Всеки потребител получава персонален код и свързаните с него права на достъп, които са разделени в няколко функционални групи::

- **обща база** - достъп до сметкоплана, номенклатурите, автоматично номериране и схемите за автоматично контриране и приключване;
- **настройка** – достъп до настройката на системните параметри и схемите за генериране на отчети;
- **обработка на документи и счетоводни операции** - въвеждане и корекции на начални салда и обороти; въвеждане, корекции и изтриване на документи; разчети с доставчици и клиенти; преоценка на валута +валутни вземания и задължения; амортизации; права за извършване на междинни месечни приключвания в рамките на годишния отчетен период; достъп до операциите по междинно и окончателно годишно приключване;
- **справки и отчети** –справките за валутата и материалните запаси; хронологични и аналитични ведомости, главна книга, журнали на сметки, кореспонденции между сметките; операциите свързани с отчитане на ДДС - подготовка на дискети по ДДС, печат на дневници по ДДС, Справка-декларация по ДДС, приключване по ДДС; достъп до оборотни ведомости и стандартните и генерирани счетоводните отчети на фирмата; достъп до справки и счетоводна отчети за приключени предходни отчетни периоди (години).
- **обмен и сервизни функции** – достъп до операциите по экспорт и импорт на данни в базата данни на ЕДИС-АСО, анализ на целостта на базата данни, архивиране и дезархивиране на данни;

Към всеки раздел от екрана са предвидени бутони за извършване на основните операции (преход, добавяне, редактиране, изтриване, отказ и обновяване). След позициониране и задържане на курсора на мишката върху тях ще се появи подсказка за тяхното предназначение. Познаването на тези бутони ще ви бъде от голяма полза, поради широкото им използване при работа с продукта.

ОТСТРАНЯВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ С MIDAS.DLL

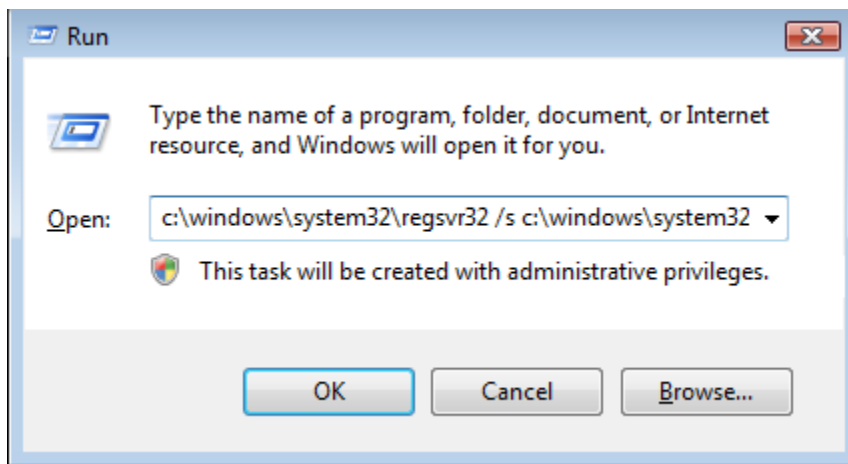
В случай, че при работата с ЕДИС-АСО 5 получите съобщение от рода на това на фиг. 4-27

фиг.4-27

се налага да регистрирате в системата библиотеката **MIDAS.DLL**. За целта направете следното:

- копирайте **MIDAS.DLL** от инсталационната директория на ЕДИС-АСО 5 в системната директория на Windows: **\Windows\System32**
- натиснете бутон **Start**, изберете **Run** и въведете:
c:\windows\system32\regsvr32 /s c:\windows\system32\midas.dll (фиг. 4-28)

фиг. 4-28

4.10. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СИСТЕМНИТЕ ПАРАМЕТРИ.

Това е финалната част от конфигурирането на системата.

Стартирайте **Конфигурация/Избор на фирма и период**. Изберете фирмата, работно място и потребителя. При първото стартиране на продукта ще получите съобщение, че не е направена настройка на системните параметри и ЕДИС-АСО 5 автоматично ще зареди екран със следните раздели:

1. Данни за фирмата.

В този раздел се очаква да попълните задължително:

- Данъчен номер;
- Булстат;
- Наименование;
- Населено място;
- Адрес;
- Материално-отговорно лице.

Някои от тези данни като данъчен номер, Булстат и наименование са предварително попълнени от заявката за лицензиране на продукта и не могат да бъдат променяни. Това не е валидно само за специалните лицензи предоставени за многофирмено обслужване в счетоводни къщи. Обърнете особено внимание на полето **Материално-отговорно лице**. Въведено тук име се използва при всички отчети на фирмата, данъчни справки и декларации изискващи подпис на официален представител на фирмата.

1. ДДС-регистрация.

Извикват се всички данни с изключение на **Последно прекратяване**.

2. Методи за отписване.

Не се допуска промяна на тези данни, с изключение на методите за отписване на валутата, където се допуска избор между изписване по фиксинг и средно претеглена цена.

3. Точност при работа с количества.

В зависимост от конкретната област на приложение в тези полета можете да определите броя на знаците след десетичната точка при работа с отделните отчетни множества.

4. Панел на стойностните характеристики

Задайте желаната точност за работа с цени и стойности и определете отчетната година и текущия месец за работа с ЕДИС-АСО 5.

ВНИМАНИЕ при задаването на годината!. След записа и напускането на този екран няма да можете да правите повече корекции за отчетния период. От този момента ЕДИС-АСО 5 поема управлението и вашата намеса се блокира. При допускане на грешка ще трябва да деинсталирате системата да изтриете инсталационната директория и да повторите целия процес,

5. Ограничения на корекциите на данните.

Забрана на промените в данни до месец (включително). Маркирането на това поле блокира, каквито и да било промени в данните – добавяне, корекции и изтриване на документи за месеците до задания (включително) след текста в полето. По този начин отчетените данни за предходни периоди се предпазват от евентуални съзнателни и несъзнателни промени. Тази опция остава неактивна, ако текущия месец е януари и няма да бъде прилагана, ако в полето за месец бъде оставена стойност “нула” независимо, че може да е активирана..

Без корекции и изтриване на записани документи. Включването на това поле изключва възможностите за корекция, изтриване и автоматично сторниране на записани документи, в който и да е отчетен период от текущата година. Корекциите се въвеждат с нови коригиращи и сторниращи документи.

Включването и на двете полета довежда системата до изключително рестриктивен режим. Едновременно се забранява и достъпа до предходни месеци и корекции и изтриване на записани документи.

6. Съхраняване на изтритите документи.

След включване на този режим всички изтрити от базата данни документи се съхраняват и могат да бъдат възстановени отново. Не се препоръчва за системи със слаба конфигурация. Тази опция при необходимост може да бъде активирана, а след това отново изключена. При системи с интензивна обработка на документи може да доведе до чувствително нарастване на обема на базата данни. В ЕДИС-АСО 5 са предвидени възможности за изборително отстраняване на изтритите документи, например тези от предходни и вече приключени месеци. След междинно и окончателно годишно приключване съхранените изтрити документи се отстраняват от базата данни.

7. В режим на въвеждане.

В този панел се определя дали при работата с номенклатури и аналитични сметки водещ ще бъде кода на аналитичната сметка или нейното наименование. В режим **Работа по код** можете да въвеждате директно код от номенклатурата, докато в другия режим почти задължително трябва да избирате съответните елементи от списъка, тъй като трудно може да се очаква да въведете точното име. Този режим може да бъде променян динамично в процеса на въвеждането на данните според конкретните изисквания за удобство.

8. Печат.

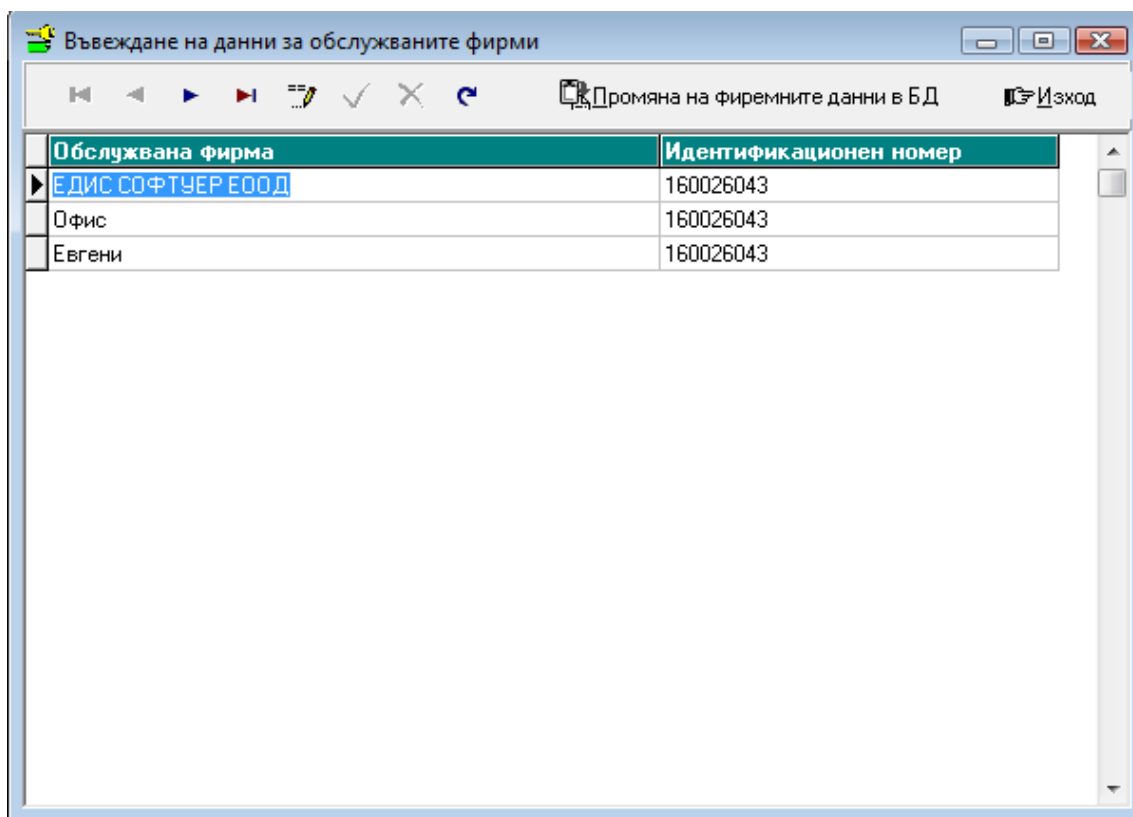
В този панел се определя основния режим при печат на изходните справки. В зависимост от използвания принтер можете да изберете графичен печат под Windows или символен (текстови) печат под DOS. Последният е удобен вариант за системи с матрични принтери, за които графичния печат е бавен. Този режим може да бъде променян динамично при печат на справките. За някои от справки като печат на сметкоплана и номенклатурите не е предвиден печат под DOS. За справки и отчети със сравнително ниска степен на повтаряемост е оставен печат само под Windows.

Ако сте направили някои промени в полетата автоматично се активира бутона за запис на промените. Без въвеждането на задължителните данни от този екран няма да можете да продължите работата с програмата, освен ако не я прекъснете със средствата на Windows, а това е крайно нежелателно.

4.11. ИНСТАЛИРАНЕ НА ЕДИС-АСО 5 ЗА МНОГОФИРМЕНО ОБСЛУЖВАНЕ.

Системата се инсталира се по обичайния начин за еднофирмен вариант. Единствената разлика се състои в това, че в полето **Фирма** са предвидени свободни инсталации за определен брой обслужвани фирми в зависимост от закупения лиценз.

В дистрибуцията не са включени данни за обслужваните фирми като: данъчен номер, Булстат и име на фирмата. За въвеждане на тази данни трябва използвате включената в дистрибуцията програма **SETUSERS56**, която по подразбиране се намира в папката, където е инсталиран продукта. Стартирайте програмата и въведете необходимите данни за обслужваните фирми (фиг. 4-29).

фиг.4-29

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. Не се допуска промяната на данните на първата фирма, закупила лиценза за програмния продукт. Тази промяна може да бъде направена само от фирма ЕДИС СОФТУЕР ЕООД при промяна на регистрцията.
2. Не можете да изтривате и добавяте нови фирми.
3. За да подготвите ЕДИС-АСО 5 за работа с допълнителните фирми включени в закупения лиценз, следвайте следните стъпки:

- с програмата **SETUSERS56** въведете точно името, данъчния номер и Булстат на фирмата.
- инсталирайте празна база данни за тази обслужвана фирма.

Влезте във фирмата от меню **Конфигурация/Избор на фирма и период** и въведете основните параметри от настройката на средата.

При промяна на името на фирмата, например от ЕООД на ООД или друга, стартирайте отново тази програма, направете промяната и натиснете бутон **Промяна на фирмените данни в БД**. По този начин корекцията ще бъде отразена и в базата данни на фирмата. Данните за първата фирма (носител на лиценза) могат да бъдат променени само от ЕДИС СОФТУЕР ЕООД. За целта трябва да изпратите конфигурационните файлове USERS.DAT, USERS.IDX, CONFIG.DAT и CONFIG.IDX от подпапката CONFIG към папката, в която е инсталирана програмата. След като получите обратно коригираните конфигурационни файлове, трябва да ги копирате на същото място. След това с бутона **Промяна на фирмените данни в БД** можете да отразите корекцията в базата данни на първата фирма.

5. УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМАТА

МЕНЮТА В ЕДИС-АСО 5

Могат да се разделят на два основни вида: главни (**Main menu**) и контекстни (**Pop-up Menu**).

Единствено основният прозорец на ЕДИС-АСО 5 притежава хоризонтално меню. Изборът на елемент от това меню става по няколко начина:

- чрез щракване с мишката върху него;
- с клавиш **ALT** и подчертаната буква в името на елемента;
- с клавишите със Стрелка Наляво (←) и Стрелка Надясно (→). Ако падащото меню се вижда, то може да бъде показано с клавиш **ENTER** или Стрелка Надолу (↓). Вертикалното меню с команди се скрива с натискане на клавиш **Esc**.

При видимо вертикално меню преходът между неговите елементи се осъществява с клавиши Стрелка Надолу (↓) и

СТРЕЛКА НАГОРЕ (↑), а преминаването към съседните вертикални менюта с команди – с клавиши СТРЕЛКА НАЛЯВО (←) и СТРЕЛКА НАДЯСНО (→). Активирането на избраната команда става с натискане на клавиш **ENTER** или чрез щракване с мишката върху нейния надпис.

В дясно от наименованието на някои команди присъства триъгълник, насочен надясно. Това означава, че при избор на подобна команда ще последва показване на нов вертикален списък с подкоманди. Изборът на команда от допълнителния списък става както избирането на команда от обичайния списък с команди на меню.

В дясно от наименованието на някои команди може да са посочени клавишни комбинации, чието натискане ги активира директно (**ShortCut**) без да е необходимо преминаване през системата с менюта.

Програмата **ЕДИС-АСО 5** използва изключително често и контекстни менюта (**Pop-up menu**), които се активират с натискане на десния клавиш на мишката. Там се предлагат различни опции, които могат да се включват и изключват по време на работата с програмата, алтернативи на командите, които се активират с бутони, възможности за бързо активиране на различни функции и други. За да проверите за наличие на такова меню натиснете десния бутон на мишката.

ПОМОЩНИ ЕКРАНИ.

При работа с **ЕДИС-АСО 5** се използват редица помощни екрани за избор на главни сметки, аналитични сметки, номенклатурни елементи и други. Тяхното активиране (където това е предвидено) става по няколко начина:

- клавиш **F1**;
- двукратно щракване на мишката в полето, за което е предвидена такава помощна информация;
- с щракване върху бутон, означен с три точки в десния край на полето.

От помощните екрани може не само да се прави избор, но и да се въвеждат нови елементи. В тях е предвидено използването и на специални филтри за сортиране и ограничаване на броя на показваните елементи.

Изборът на елемент от тези екрани става с:

- клавиш **F4**;
- двукратно щракване на мишката върху елемента;
- маркиране на елемента и натискане на бутон **Избор**.

За избор на повече от един елемент трябва да се натисне клавиша **Ctrl** и желаните елементи се маркират с левия бутон на мишката. Срещу всеки избран елемент се появява нещо като стрелка с точка в нея.

ПЕЧАТ НА СПРАВКИ ПОД WINDOWS И DOS.

Съществена част от работата на програма **ЕДИС-АСО 5** е изработване на различни справки на наличната в базата данни информация. Всяка справка се визуализира в прозорец преди да бъде изпратена към принтера. Във всеки такъв екран е предвиден бутон **Печат**. След неговото активиране в повечето случаи ще се активира прозорец за избор на варианта за печат (**Windows** или **DOS**).

DOS

При избор на **DOS** системата отваря **DOS**-прозорец, в който извежда вида на справката. След стартирането на модула за печат с клавиш **Enter** трябва да се определят:

- изходното устройство - принтер или текстови файл;
- формата на хартията - различни комбинации от машинописна и непрекъсната хартия във формати **A3/A4**;
- вида на шрифта - Пика (нормален), Елит (нормален сбит), сгъстен, сгъстен пика, сгъстен елит.

Чрез клавишите-стрелките можете да се премествате по полетата във вертикална посока.

С клавиш **Интервал** познат като **Space** се сменят различните възможности в полето. Например: Изходно устройство - превключва се между "**принтер**", "**файл**" или "**Excel txt**". С клавиш **Enter** се преминава към отпечатване на справката. Клавиш **Esc** се използва за отказ от печат и изход от модула за печат. При избор на изход в текстови файл се изисква да бъде въведено валидно за използваната операционна система име на текстови файл. При изход на печат в зависимост от избирания формата хартия и ширината на справката, модулет предоставя възможност за един или повече шрифтове. Аналогично от избора се изключват и някои шрифтове, ако не могат да бъдат използвани за избрания формат хартия.

Настройката по отношение вида на принтера, използван порт на компютъра и евентуално отместване на лявата граница на листа може да бъде зададена във файл **PRINTER.INI**. При печат под **DOS** в системи, за които **Windows**-кирилизиратата програма не поддържа кирилица в **MS-DOS Prompt** или **DOS**-конзола текстовете на кирилица няма да бъдат изобразени коректно.

Windows

Справката се визуализира в режим за преглед (**Preview**) – фиг.5-1.

Report Preview :

Close

КДНС СОФТУЕР ВОО		ОБОРОТНА ВЕДОМОСТ						Стр. 1	
21.02.2008		ЗА МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ 2008 ГОД							
СМЕТКА	НАИМЕНОВАНИЕ НА СМЕТКАТА	НАЧАЛНО СЪСТОЯНИЕ		ОБОРОТИ		КРАЙНО СЪСТОЯНИЕ			
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит		
411	Класици	566.00	0.00	2750.00	2750.00	566.00	0.00		
4522	Разходи ДДС за продажби	0.00	4784.87	0.00	458.40	0.00	5243.27		
502	Разходвателна сметка в левос	18143.20	0.00	2750.00	0.00	10293.60	0.00		
701	Притоци от продажба на продукция	0.00	20710.22	0.00	2222.00	0.00	22932.22		
702	Притоци от продажби услуги	0.00	2216.00	0.00	60.00	0.00	2276.00		
О Б Щ О		18709.20	18709.20	5500.00	5500.00	21459.60	21459.60		

Page 1 of 1

фиг. 5-1

В горната част на екрана се разполага лента с бутони.

- Първите три от тях дават възможности за поглед върху справката;
- Следващите четири служат за навигация по страниците на справката – преход към първата, последната, предишна и следваща страница;
- Следващия бутон (видим като лист хартия) осигурява директен преход на определена страница;
- Бутонът (във вид на бинокъл) дава възможност за търсене в справката. Търсенето е възможно само за цифрови данни и текстове на латиница;
- Бутонът означен като принтер с гаечен ключ над него се използва за избор на принтер и неговите характеристики (ако към системата са включени повече принтери), броя на копията и евентуално диапазона от страници, които да бъдат разпечатани;
- Бутонът означен като принтер активира отпечатването на справката. Отпечатването може да бъде прекъснато чрез щракване с мишката върху бутон **Cancel**.
- Следващите два бутона дават възможност справката да бъде записана в директория на диска във определен формат: стандартен (qpr), форматиран (rtf), Excel (xls), HTML (htm), текстови (txt) или с разделител “запетая” полетата (csv) и зареждането ѝ от там (само стандартен (qpr)).
- С последния бутон се напуска модула за печат.

В лявата част са показани умалени копия на всяка страница. Ако щракнете с мишката върху тях, в работното поле се извежда съответната страница. Чрез преместване на разделителната лента можете да намалите размера или напълно да скриете този панел.

Обърнете особено внимание на бутоните за запис и зареждане на справки. Те предоставят изключителна възможност някои отчети (например годишните отчети (ОПР, баланс, паричен поток) или Справката-декларация по ДДС) да бъдат съхранени в окончателния си вид и при необходимост да бъдат зареждани от архив без да е необходимо да бъдат подготвени всеки път от първичните данни.

ПЕЧАТ НА СПРАВКИ В MICROSOFT EXCEL® И MICROSOFT WORD®.

Ако имате инсталирано коректно копие на *Microsoft Excel 97/2000/XP/2003/2007* и *Microsoft Word*

97/2000/XP/2003/2007 можете да използвате и тази възможност за оформяне на вашите отчети и справки. След извеждането на справката на екрана с бутона *Excel*, респективно *Word* можете да стартирате съответното приложение и да заредите директно справката в него. Още в този момент можете да правите каквито си пожелаете форматираня на този изход. Тази опция на системата може да се използва само с Microsoft Office 97/2000/XP/2003/2007. Всяка експортирана справка зарежда ново копие на съответния продукт, така че, за да предпазите Windows 9x от изчерпване на свободните ресурси затваряйте приложенията, след като приключите работата с него. Това не се отнася за Windows 2000/XP/Vista/Windows 7, които разполагат със значително по-съвършенствено управление на системните ресурси.

ЗАБЕЛЕЖКА: Извеждането на справки в Microsoft Word е възможно само, ако е инсталиран и Microsoft Excel. Без него справката не може да бъде прехвърлена в Microsoft Word.

СЪОБЩЕНИЯ НА СИСТЕМАТА

ЕДИС-АСО 5 работи в диалогов режим. При констатиране на проблеми тя издава съответното предупреждаващо съобщение или въпрос, на който работещият трябва да отговори. Отговорите на тези съобщения и въпроси стават с активиране на достъпните командни бутони, чиито надписи са на английски език, тъй като се използва стандартната система на **WINDOWS**. В определени случаи източник на съобщенията е самият **WINDOWS**, поради което и текстът на съобщението или въпроса е на английски език. Тъй като това са стандартни съобщения, техният смисъл трябва да бъде известен на всички, които използват **WINDOWS**, поради което за улеснение на ползващите програмата следва превод само на надписите на командните бутони:

Ok – Да, добре, съгласен съм, всичко е наред;

Yes – Да;

No – Не;

Cancel – Отказ, прекрати операцията;

Retry – Повтори операцията.

В лявата част на съобщенията и въпросите, издавани както от EDIS-ASO, така и от **WINDOWS**, има икона (картинка), показваща сериозността на констатирания проблем. Смисълът на тези икони е следният:

ПЪТЕН ЗНАК “СТОП” – сериозен проблем, изискващ внимателен подбор на отговора на зададения въпрос, често прекратяващ работата на програмата, когато присъства в съобщение;

УДИВИТЕЛНА (!) – предупреждение за проблем, дължащ се главно на неправилно използване на програмата или неправилно зададени параметри, който може да бъде отстранен с подходяща промяна на входните данни;

БУКВА i – информационно съобщение за определено действие, неизискващо намеса на потребителя;

ВЪПРОСИТЕЛЕН ЗНАК (?) – въпрос или разрешение за извършване на определени действия.

6. РЪКОВОДСТВО ЗА АДМИНИСТРАТОРА

6.1. ВЪВЕДЕНИЕ.

Под “Администратор” се разбира лице или група лица с определено ниво на техническа компютърна грамотност владеещи добре операционната система и познаващи предметната област на приложението на програмния продукт, които извършват:

- инсталиране, конфигуриране и преконфигуриране на системата;
- установяване и промяна на паролата за достъп до системата;
- изграждане и поддържане на таблицата на потребителите, правата за достъп до отделните функции;
- архивиране и поддържане на базата данни и нейното възстановяване след аварийни ситуации;
- диагностика по системите и използване на коригиращи програми за възстановяване на интегритета на базата данни;

данните от тях;

- инсталиране на многопотребителска среда на един компютър или отделни работни места и инсталиране на

- инсталиране на ЕДИС-АСО 5 в мрежа и разпределение на ресурсите между потребителите;
- контрол върху цялостното функциониране на системата.

6.2 АДМИНИСТРИРАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ

Преди да продължим със сервизните средства нека да се запознаем с организацията на базата данни на ЕДИС-АСО 5. База данни в смисъла на счетоводната система е файлът **EDISASO.FDB** разположен в избраната при конфигуриране на системата директория. В него са включени отделните таблици, изгледи, съхранени процедури, тригери, генератори и индекси на системата. Тази база данни е достъпна за всички потребители, които в условията на работа в локална мрежа работят на конкурентен принцип т.е. имат “едновременен” достъп до данните. Тази база от данни можем за удобство да наричаме **системна БД**. Освен нея, за всяко работно място се поддържа набор от работни таблици, които са разположени в предварително създадената при конфигурирането на системата работна директорията за работното място и се използват само от потребителя, който е включен към него. Те имат разширения **DAT** и **IDX**, като файловете с разширение **DAT**, съдържат записите, а файловете с разширение **IDX** – индексите към тях. Тази база от данни наричаме **работна БД**. Поддръжката на системната БД е от жизненоважно значение за функционирането на системата и работата с нея. Затова повечето от сервизните средства са насочени към нея. Работната БД се използва предимно за временно съхраняване на документи преди техния запис в системната БД, временно съхраняване на избрани данни за справки, някои потребителски параметри и други. Повредите в нея не са фатални за работата на системата и са лесно възстановими. Освен тях в ЕДИС-АСО 5 се използват и различни обикновени файлове. Повечето от тях се използват само в рамките на отделните команди от менюто и се инициализират или унищожават след

приключването на работата с тях. Разполагат се в работната директория на потребителя. Неуспешните операции с тях водят до съобщения за DOS-грешки и обикновено завършват с нулева дължина на тези файлове, което понякога е пречка за продължаването на нормалната работа с дадена команда от менюто, но въобще не оказва влияние на останалите. Разположението на системната и работната БД можете лесно да установите като стартирате ЕДИС-АСО 5 и влезете като Администратор в менюто **Конфигурация/Фирми, работни места и права за достъп**. В ЕДИС-АСО 5 са предвидени средства за поддръжка от три типа:

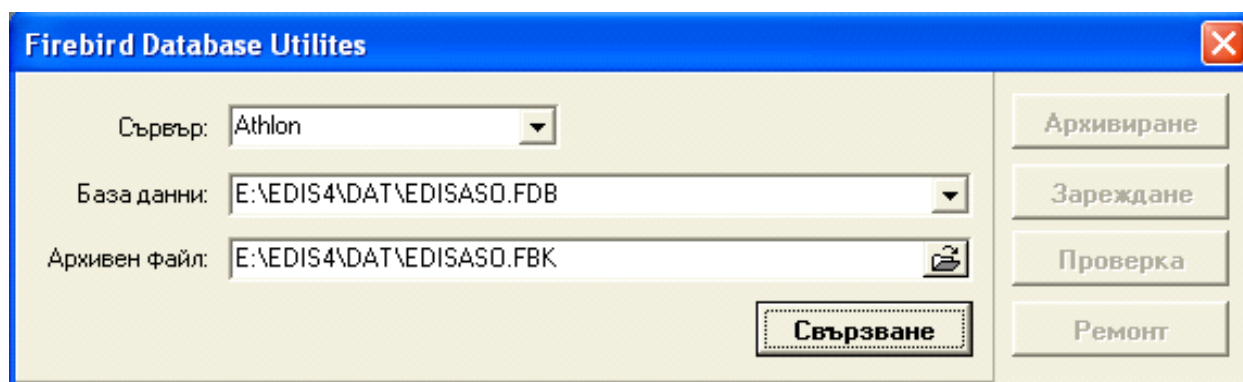
- системна поддръжка на базата данни – това е програмата **FDUTILS.EXE**;
- процедури за анализ и възстановяване на БД включени в ЕДИС-АСО 5;
- функционална поддръжка – включват набор от действия за отстраняване на определени проблеми.

В следващото изложение ще разгледаме подробно всяка една от тях.

6.2.1. СИСТЕМНА ПОДДРЪЖКА НА БАЗАТА ДАННИ.

Този набор от средства е приложен към системната БД и частично към работната БД. Използва се програмата **FDUTILS.EXE** която се инсталира заедно със системата в избраната от потребителя директория и е включена в групата на ЕДИС-АСО 5.

За да я стартирате изберете: **Start/Programs/EDIS-ASO**. Въведете паролата и персоналния код на Администратора (ако не сте направили някаква промяна въведете “0” (нула) и за двете). Поддръжката на базата от данни е максимално опростена (фиг. 6-1).

фиг. 6-1

Единственото, което се изисква, е да изберете от падащия списък името на сървъра (поле “Сървър”) и след това една от обслужваните от него бази данни (поле “База данни”). Преди да изпълните някоя от сервизните програми трябва да се свържете към базата данни с бутон **Свързване**.

Основните функции свързани с поддръжката на системната база данни включват:

- **архивиране** – използва се за създаване на архивно копие на базата данни. Съхранява се нейното описание и текущи данни. Тази функция не се покрива с архивиране на базата данни с помощта на други функции предвидени в системата;
- **зареждане** – използва се в случай, че по едни или други причини желаете да възстановите предишно състояние на системата, запазено като архивно копие с предходната опция. Използва се архивното копие избрано в поле **Архивен файл**. **ВНИМАНИЕ! Тази функция е особено опасна, ако не се използва обмислено. Чрез нея текущото състояние на системата се заменя изцяло и необратимо с данните от архивното копие;**
- **проверка** - с тази функция се проверява състоянието на базата данни и обектите записани в нея;
- **ремонт** – използва се за възстановяване на повредена база данни. Тази опция е крайно решение, ако нямате архив на базата данни или той е много стар и неговото възстановяване ще изисква значителна работа, за да бъде доведена базата данни до текущото състояние. При всички случаи по-добро решение е редовното архивиране.

Забележки:

1. Конфигурационните таблици **Users, Config, CfgItems и Ending** от инсталационната директория на ЕДИС-АСО 5 не са достъпни за поддръжка с функциите на тази програма, понеже на потребителите на ЕДИС-АСО 5 не са предоставени достатъчни права на работа с тях. Тяхната поддръжка се осигурява от фирмата.
2. При всяко стартиране на ЕДИС-АСО 5 системата прави пълна проверка на работната база за конкретния потребител. Ако в процеса на тези проверки се установят проблемни таблици, те се възстановяват автоматично от програмата.
3. Принципът за предпазливост при използването на тази програма изисква да правите задължително архивиране на данните преди каквито и да било операции свързани с поддръжката на БД.

6.2.2. ПРОЦЕДУРИ ЗА АНАЛИЗ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ

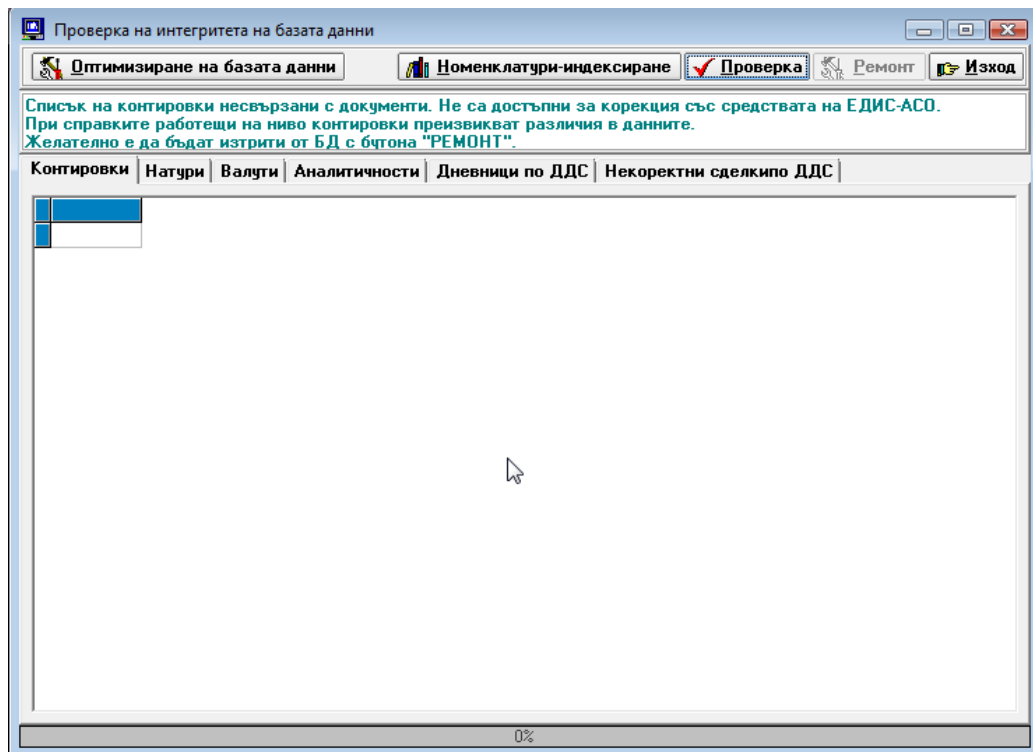
Тези средства са включени в основната програма ЕДИС-АСО 5. Тяхното използване е възможно само при **абсолютно коректна БД**. Техническите проблеми (ако има такива) в системната БД трябва да бъдат отстранени с **FDUTILS.EXE**, преди да пристъпите към използването на тези процедури.

Средства за анализ и възстановяване на БД се намират в меню *Сервиз/Анализ на БД* на ЕДИС-АСО 5. Персоналните правата за достъп до тази команда се определят от Администратора на системата в полето *Обмен и сервизни функции* при конфигурирането на системата – меню *Конфигурация/Фирми, работни места и права на достъп*.

Разгледаните по-долу диагностични и коригиращи функции се използват за периодични проверки на базата данни и особено след повреди в данните или физически дефекти на диска. С тяхна помощ в определени ситуации информацията може да бъде възстановена 100%. Препоръчваме да се използват поне веднъж месечно за контрол на базата данни и задължително след всякакви повреди по диска или неговата структура след аварийни прекъсвания на хранването или хардуерни дефекти.

ЕДИС-АСО 5 включва два вида програми:

1. Проверка на базата данни (фиг. 6-2).

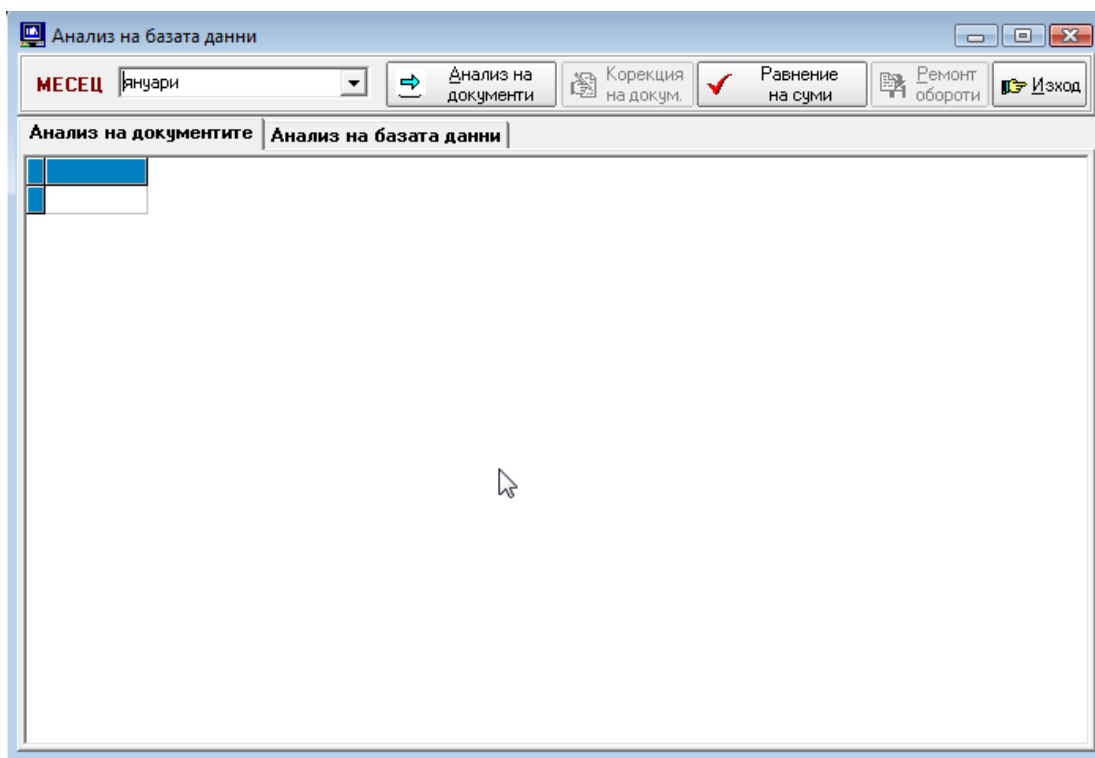

фиг. 6-2

С тази програма се извършва проверка на цялостта на базата данни. Понятието “цялост на базата данни” или интегритет означава поддържане на връзките (релациите) между таблиците, с които се гарантира точността на получените резултати. След стартирането на програмата с бутон “Проверка” се активира функцията по анализа на релационните връзки между таблиците в базата данни. Резултатите от проверката се извеждат в различни страници на екрана с кратки обяснения в различни цветове, с които се визуализират установените проблеми. Празните страници означават тяхната липса. В обясненията се определят и действията, които трябва да предприеме потребителят. В тази функция е включена и допълнителна възможност, които се активира с бутон “Оптимизиране на базата данни” за уплътняване и преподреждане индексите и записите в основните таблици на базата данни.

2. Анализ на базата данни

След стартирането на командата ще получите предупреждение, че по време на работа с тези функции не трябва да има активни потребители включени към базата данни. Самата програма включва две таблици за показване на резултатите от анализа на документите и анализа на базата данни и няколко командни бутона, някои от които не са активни (фиг. 6-3).

фиг. 6-3

Проверката на системата се извършва за месечни интервали, за това е необходимо най-напред да изберете от списъка месеца за обработка. Проверката протича последователно в следния ред: анализ на документите и анализ на базата данни

Анализ на документите.

При активна страница *Анализ на документите* щракнете върху бутона *Анализ на документите (БД)*. С тази функция се проверява съответствието между документите, с които са направени стойностните счетоводни записвания по сметките и документите, с които са отразени разчетните операции по контрагенти или движението на натурите - валута, материали, продукцията и стоки. При установяване на различия програмата извежда в диагностичния екран проблемните документи и разликите в стойностите по счетоводните записвания и натурите.

След проследяване на стойностите в отделните колонове може да се види характера на разликите. Коригирането на различията между данните се извършва чрез избора на документа в меню *Операции/Въвеждане и корекции на единични документи* или *Въвеждане и корекции на партиди от документи* пълен преглед и корекция данните в него. След записа стария документ ще бъде сторниран автоматично и новия ще бъде записан в БД.

Анализ на базата данни.

Към използването на тази функция се пристъпва след като всички документи от БД за избрания месец са коректни. Проверява се коректността и връзките между данните и таблиците в базата данни. При установяване на различия и структурни грешки в целостта на БД програмата извежда диагностичен екран, в който са показани проблемните сметки и активира бутона *Корекция на сметки*. За всяка сметка на отделни редове са посочени стойностите определени с шифър в колоната "Вид":

- оборотна ведомост - шифър *ОбВ*;
- аналитична ведомост - шифър *АнВ* ;
- данни от документите - шифър *Док*.

Ако сметката се води в натура и стойност се появяват и два допълнителни реда:

- стойността от данните за наличностите - шифър *Нал*;
- стойността от документите, с които са отчетени движенията в натура *Кол*.

След проследяване на стойностите в отделните колони може да се види характера на разликите. При различия най-напред щракнете върху бутона *Корекция на сметки*. ЕДИС-АСО 5 ще се опита да извърши автоматично коригиране на основата на базовите данни от документите и да равни ведомостите с тях. След приключването на работата отново направете анализ на базата данни. Ако установените различия се запазят, очевидно частичното им отстраняване не е възможно. В зависимост от проблема подходът се разделя две направления:

- при различия в началните салда – щракнете върху бутона *Равнение на начални салда*;
- при различия в оборотите – използвайте бутона *Ремонт на обороти*;

След всяка обработка отново анализирайте състоянието на базата от данни . Ако проблемите не могат да бъдат отстранени тогава трябва да направите следното:

1. При разлики в началните салда влезте в меню "Операции/Начални салда", заредете проблемната сметка,

проверете нейното състояние и запишете отново началното състояние.

2. При разлики в оборотите проверете вида на разликата в дебитния или кредитния оборот. Влезте в меню **“Операция/Въвеждане и корекция на партиди от документи”**, изберете всички документи по дебита (кредита) на сметката, с десния бутон на мишката активирайте плаващото меню и от него стартирайте **“Изтриване на всички документи”**. Тази операция е неприложима за документи по ДДС в случай, че месецът е приключен по ДДС. Излезте от това меню и направете отново проверка на базата данни. Ако проблемът с тази сметка е отстранен, върнете се обратно в **“Операция/Въвеждане и корекция на партиди от документи”** и презапишете изтритите преди това документи. Докато изпълнявате тези процедури в никакъв случай не правете избор на други документи, защото ще изчистите работния набор от изтритите документи и ще трябва да започнете отново. Разбира се, винаги преди тези операции трябва да имате архив на текущото състояние на базата данни и препоръчително включена опция за съхраняване на изтритите документи.

Като крайно решение можете да направите следното:

1. Да се опитате да извлечете всички документи за месеца с командата **Обмен/Експорт от базата данни** като изберете функция **Документи**;
2. Да възстановите предишен архив на БД;
3. Да заредите всички документи в БД чрез **Обмен/Импорт в базата данни**.

След тези операции отново анализирайте документите и базата от данни. В случай, че проблемът не е решен потърсете техническа поддръжка от фирма ЕДИС. Тази поддръжка се осъществява и по Интернет с използването на електронна поща. Преди това, обаче трябва да се свържете с нас, за да получите указания за това какви таблици трябва изпратите за проверка във фирмата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Напомняме, че при физически проблеми в базата от данни (повреден диск или таблица) най-напред трябва да използвате средствата за системна поддръжка на базата данни (**FDUTILS.EXE**), за физическото възстановяване на системата и едва след това можете да пристъпите към функциите за анализ и възстановяване. При наличие на неотстраними физически дефекти в таблиците тези програми ще бъдат безсилни да се справят с възстановяването на БД.

6.2.3. ФУНКЦИОНАЛНА ПОДДРЪЖКА НА БАЗАТА ДАННИ.

В тази част от ръководството ще разгледаме административни средства, с които могат да се отстранят проблеми, които не са фатални от гледна точка на системната БД, но предизвикват съобщения за грешки и предупреждения от страна на ЕДИС-АСО 5.

1. Отстраняване на дефекти в работната база данни.

Корекция на работни файлове от меню Сервиз.

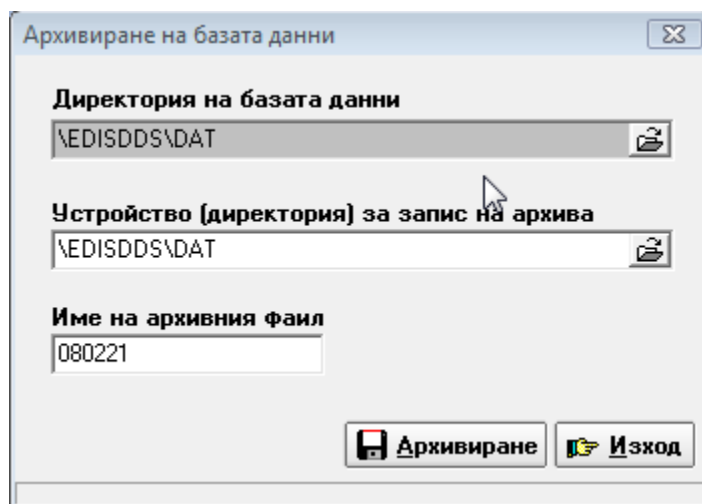
След тази функция се инициализира празна работна БД за конкретния потребител. И тук обърнете внимание, че след тази операция всички работни документи заредени в меню **Операции/Въвеждане и корекции на партиди ще бъдат изтрити.** Ако сте работили и не сте съхранили направените промени за голям набор от документи, най-напред се опитайте да запишете направените промени, дори и частично за отделни документи. След това с програмата **DBUTILS.EXE** (намира се в инсталационната директория) на програмата и функцията **Ремонт** от нея се опитайте за поправите повредените таблици и от отново да съхраните това, което е възможно. Като крайна мярка след инициализирането на празната работна БД ще трябва да повторите незаписаните промени.

След като потвърдите, че желаете да изпълните тази операция системата дезархивира файла **WORKDB.EXE**, който е разположен в инсталационната директория на ЕДИС-АСО 5.

В случай, че тази команди откажат можете да изпълните гореописаните процедури и ръчно като използвате средствата на Windows. **WORKDB.EXE** е самодезархивиращ се файл и е достатъчно само да се копира и стартира в директорията на работното място. **ЗАБЕЛЕЖКА:** Изпълнението на описаните в тази точка процедури се отнася само за конкретното работно място в системата и не оказват никакво влияние на работата на останалите потребители.

2. Архивиране и дезархивиране на данните.

В меню **Сервиз** на ЕДИС-АСО5 са включени вградени средства за архивиране на базата данни и поддържането на тези архиви (фиг. 6-4)

фиг. 6-4

След стартирането на тази функция се изисква да изберете директория от диска или устройство (дискета), където ще бъде записан архива и името на архивния файл. Можете да използвате бутона разположен вдясно в полето за избор на директорията от дървовидната структура на избраното устройство. Ако работите в мрежова инсталация или на сървъра в полето “Директория на базата данни” ще бъде показана директорията, в която се намира базата данни за архивиране. В този режим не можете да правите избор или корекция в това поле. При работа в мрежова среда с отделен сървър между пътя за достъп до базата данни от страна на сървъра и работната станция има разлика. Например, от страна на сървъра базата данни може да бъде разположена в директория “E:\EDISS\DAT”, но от работната станция достъпа до тази директория да се осъществява чрез логическо устройство W: установено за директория E:\EDISS и този път да изглежда така: W:\DAT. Точно за тези случаи се предвижда възможност да въведете или изберете пътя за достъп до базата данни в това поле.

Самото име на архивния файл се формира така:

ggmmdd, където gg - последните две цифри на годината, mm - месец, dd - ден.

В примера на фиг. 6-4 това е архив от 21 февруари 2008 година.

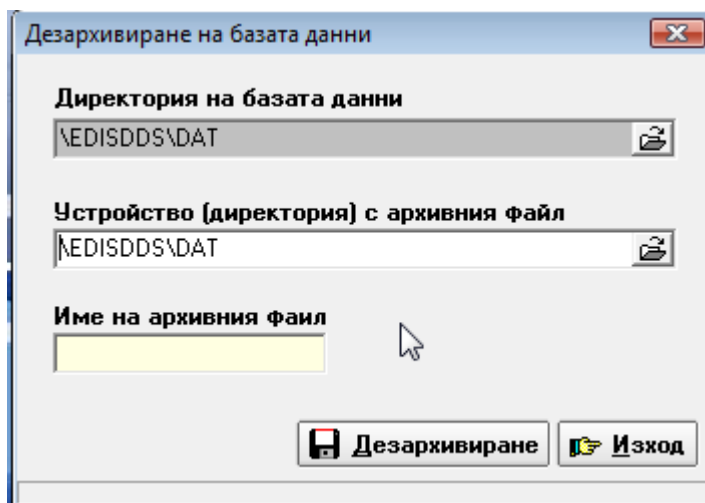
След което, с бутон *Архивиране* стартирате процедурата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Директорията, в която желаете да записвате архива трябва да съществува на диска;

ПРЕПОРЪКИ:

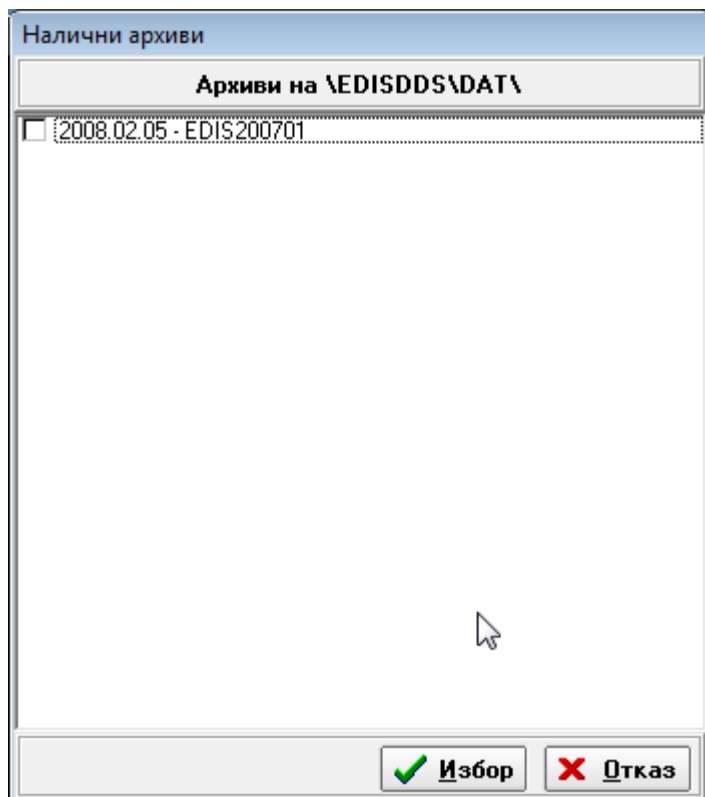
1. **Не архивирайте на дискети.** Още в началото на работата със системата ще са ви необходими минимум 2 дискети и техният брой ще расте с нарастването на базата данни. Препоръчително е правите архив на диска и след това да го прехвърлите на CD или да използвате USB Flash memory за архивиране. Тези носители са по-надеждни, освен това можете да ги обновявате вместо за записвате всеки път целия архив.
2. Осигурявайте минамално по един архив на две седмици и при по-натоварени периоди всяка седмица. Архивирането протича бързо и спестява много усилия в случай на аварийна ситуация;
3. Програмата за архивиране/деархивиране е приложима само за системи работещи под Windows, за системи използващи Linux-сървър трябва да използвате други средства.

Обратният процес на деархивиране на данните протича по аналогичен начин (фиг. 6-5)

фиг. 6-5

с тази разлика, че тук можете да изберете само директорията (устройството), на което се намира архива. ЕДИС-АСО 5 претърсва указаното място и ако намери повече от един архив ще ви предложи сортиран списък на архивите за избор (фиг. 6-6).

фиг. 6-6

Независимо, че можете да маркирате повече от един елемент от този списък системата ще дезархивира първия избран отгоре-надолу. Ако архивът е само един ще се появи съобщение, което ще изисква потвърждение, че искате да дезархивирате данните от тази дата. И при дезархивирането в режим на локална мрежа със самостоятелен сървър получавате възможност да въведете или изберете директорията на базата данни.

Независимо от функциите за архивиране на данните включени в ЕДИС-АСО 5 ви препоръчваме да осъществявате **задължително** и собствен контрол върху този процес. Това, което трябва да знаете, че периодично (най-малко седмично) трябва архивирате системната БД със собствени средства. За целта можете да използвате богата гама архиватори работещи под Windows като WinRAR, WinZip, EasyZip, PowerArchiver и други. Те са широко разпространени и достъпни и се предлагат и от много места в Интернет, например <http://download.cnet.com>.

Директорията, в която обичайно е разположена системната БД е поддиректория на инсталационната директория на ЕДИС-АСО 5. Стартирайте **Конфигурация/Фирми, работни места и права на достъп** от ЕДИС-АСО 5 и погледнете в полето **База данни** в панела **Фирми**. Ако сте лицензирали многофирмена версия директориите с базите от данни ще бъдат няколко. Файловете, които трябва да архивирате са с разширения FDB.

7. КОНВЕРТИРАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ ОТ ЕДИС-АСО 2.0/2.5/3.x КЪМ ЕДИС-АСО 5.x

7.1 КОНВЕРТИРАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ ОТ ЕДИС-АСО 2.0/2.5

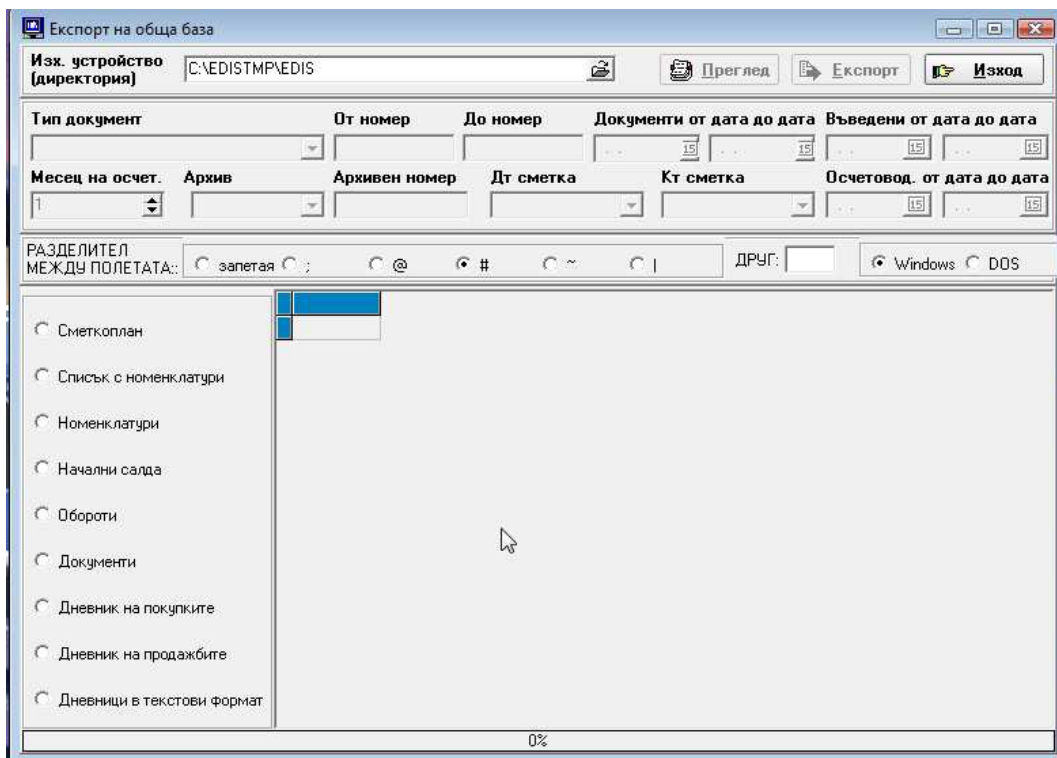
Не се предлагат средства за конвертиране тези бази данни към ЕДИС-АСО 5.x. Услугата се извършва по заявка от ЕДИС СОФТУЕР ЕООД по заявка на клиента.

7.2 КОНВЕРТИРАНЕ НА БАЗАТА ДАННИ ОТ ЕДИС-АСО 3.x

Специална програма за конвертиране на данните от ЕДИС-АСО 3.x не се предлага. Използват се стандартните възможности за експорт/импорт от базата данни включени в двете програми. Спазвайте следната последователност:

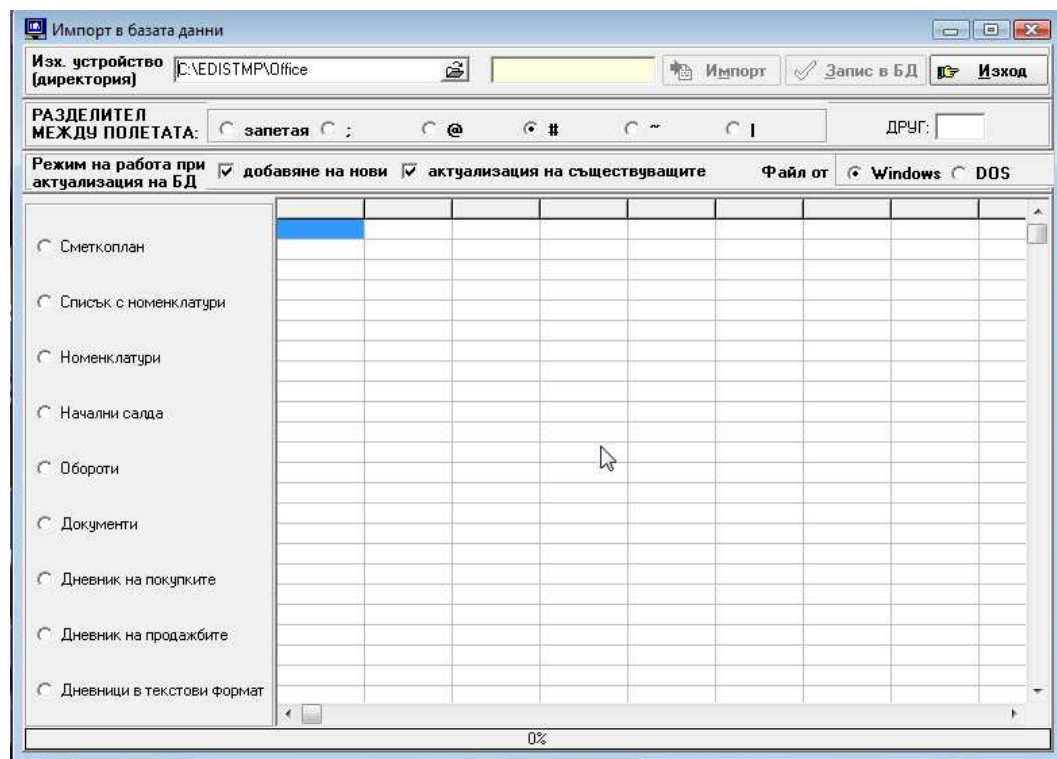
1. Направете пълен анализ (**Сервиз/Проверка на базата данни/Анализ на БД**) на базата данни на ЕДИС-АСО 3 и отстранете всички проблеми от нея, за да не ги пренесете в базата данни на новата система.

2. Стартирайте **Обмен/Експорт от базата данни** (фиг. 7-1) и направете експорт на сметкоплана, списъка с номенклатури, номенклатурите, начални салда и документи за всеки месец. Преименувайте файловете с документи, така че да отговарят на месеца на експорта, например doc01.txt, doc02.txt и т.н.

фиг. 7-1

3. Стартирайте ЕДИС-АСО 5, изберете **Обмен/Импорт в базата данни** (фиг. 7-2) и направете импорт на сметкоплана, списъка с номенклатури, номенклатурите, начални салда и документи за всеки месец. При импорта на документите можете да промените името по подразбиране DOC.TXT на името, което сте избрали в т.2 при експорта на документите от ЕДИС-АСО 3. Примерно, както е на фиг. 7-2.

фиг.7-3

4. Направете пълен анализ на базата данни за наличие на евентуални проблеми.

8. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Ръководството за потребителя се разпространява и инсталира в електронен вариант заедно с програмния продукт в програмната група на ЕДИС-АСО.

Актуализирани версии на програмния продукт и неговата документация можете да изтеглите от сайта на ЕДИС СОФТУЕР ЕООД: <http://www.edis-bg.com>, където ще намерите и подробни указания за тяхното инсталиране.

Текущата версия и серийния номер на вашия лиценз можете да намерите в меню ***Инфо/Производител и версия***. Тази информация трябва да ви е винаги под ръка, когато се свързвате с фирма ЕДИС СОФТУЕР ЕООД или нейните дистрибутори за допълнителни услуги свързани с обучение, сервиз и поддръжка или актуализация към друг вариант на системата.

Моля изпращайте своите въпроси, препоръки и коментари на e-mail:
office@edis-bg.com